

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Analýza potřebnosti sociální služby dům na půl
cesty v regionu České Budějovice**

Bakalářská práce

Autor práce: Petra Müglová

Studijní program: Rehabilitace

Studijní obor: Prevence a rehabilitace sociální patologie

Vedoucí práce: Mgr. Aleš Novotný

Datum odevzdání práce: 17. 8. 2012

ABSTRAKT

„ Analýza potřebnosti sociální služby dům na půl cesty v regionu České Budějovice“.

Službu Dům na půl cesty využívají klienti od 18 do 26 let, kteří odcházejí z dětských domovů, výchovných ústavů, z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby a v rámci své práci jsem se zaměřila na klienty z dětských domovů.

Cílem mé bakalářské práce je provedení monitoringu a následné prognózy vývoje sociální služby dům na půl cesty v regionu České Budějovice. Práce je členěna na dvě části. Část teoretickou a část praktickou. V teoretické části jsou popsány možnosti náhradní rodinné a ústavní péče. Dále představuje rodinu, která je nezbytnou součástí vývoje osobnosti každého jedince a její vliv na budoucí život člověka. Také je zde popsán dům na půl cesty a služby poskytované uživatelům. Konkrétně jsou tam popsány Dům na půl cesty v Českých Budějovicích a v Českém Krumlově. V praktické části jsou vymezeny cíle práce a je zde popsán vlastní výzkum, včetně diskutování zjištěných výsledků s poznatky jiných autorů, které uvádí teoretická část.

Vlastní výzkum byl proveden kvantitativně metodou dotazování-technikou rozhovoru s respondenty z dětských domovů a také metodou analýzy dokumentů-technikou sekundární analýzy dat a obsahové analýzy. Rozhovory byly provedeny ve třech dětských domovech. Jednalo se o Dětský domov Žichovec, Dětský domov Boršov nad Vltavou a Dětský domov Horní Planá. Rozhovory všech dotazovaných byly zpracovány a následně shrnuty v závěrečné diskuzi. Výstupem výzkumného šetření je zjištění, že uživatelé Dětských domovů v regionu České Budějovice vnímají potřebnost sociální služby Dům na půl cesty jako potřebnou.

Práce poslouží ke zmapování potřebnosti sociální služby dům na půl cesty v regionu České Budějovice a ke zjištění informovanosti o nabídce této služby. Dále práce poslouží ke zjištění zdrojů informovanosti o službě. Výsledky by mohly být použity ke zlepšení situace v oblasti sociálních služeb v regionu.

ABSTRACT

“Analysis of the need for social services called *the Halfway House* in the region of České Budějovice.”

The service called *the Halfway House* is used by clients aged 18 to 26, who leave children's homes, educational institutions, who come from prisons or compulsory treatment. Within the framework of his thesis, I focused on clients from orphanages.

The objective of my thesis is to perform monitoring and subsequent forecasting of the development of the social service called *the Halfway House* in the region of The thesis is divided into two parts. A theoretical part and a practical one. The theoretical part describes the options of foster and institutional care. In addition, it describes a family that is an essential part of the development of every individual personality and its influence on future human life. It also describes *the Halfway House* and the services provided to its users. Specifically, a halfway house in České Budějovice and in Český Krumlov are described there. The practical part defines the objectives of this thesis and it describes the actual research, including the discussion of the obtained results with the findings of other authors, which are mentioned in the theoretical part.

The actual research was carried out quantitatively using the questioning method - the technique of interviews with respondents from children's homes as well as the method of document analysis - the technique of secondary data and content analysis. The interviews were conducted in three children's homes. They were children's homes in Žichovec, Boršov nad Vltavou and Horní Planá. The interviews with all the respondents were processed and subsequently summarized in the final discussion. The outcome of the research is the finding that the users children's homes in the region of České Budějovice perceive the need of the social service called *the Halfway House* as needed.

The thesis will be used to map the need for the social service *the Halfway House* in the region of České Budějovice and to find out about the informedness about the offer this service. Moreover, the thesis will be used to identify the sources of informedness about the service. The results could be used to improve the situation in the field of social services in the region.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronikou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 8. 8. 2012

.....
Petra Müglová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Aleši Novotnému za jeho odborné vedení, užitečné rady a cenné připomínky při zpracování této práce.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 Současný stav.....	9
1.1 Rodina.....	9
1.1.1 Rodina z hlediska dětí.....	11
1.1.2 Náhradní péče o dítě	12
1.1.3 Potřeby.....	13
1.1.5 Poruchy rodiny ve vztahu k dítěti.....	15
1.2 Ústavní výchova	17
1.2.1 Vymezení základních pojmů	18
1.2.2 Náhradní výchovná péče.....	19
1.2.3 Náhradní rodinná péče	19
1.3 Dětský domov.....	22
1.3.1 Základní charakteristika dětského domova.....	22
1.3.2 Umisťování dětí do dětského domova	25
1.3.3 Příprava na budoucí samostatný život	27
1.3.4 Ukončení ústavní výchovy.....	27
1.3.5 Dětské domovy v Jihočeském kraji	28
1.4 Dům na půl cesty	30
1.4.1 Základní charakteristika.....	30
1.4.2 Cíl poskytované služby	31
1.4.3 Základní činnosti poskytované sociální služby	32
1.4.4 Příklady konkrétních domů na půl cesty.....	33
2 Cíl práce a hypotézy	37
2.1 Cíle práce.....	37
2.2 Hypotézy.....	37
2.3 Operacionalizace pojmů	37
3 Metodika výzkumu	39
3.1 Použité metody a techniky výzkumu.....	39
3.2 Charakteristika výzkumného souboru	40

4	Výsledky	41
4.1	Seznam tabulek výsledků obsahové analýzy.....	41
4.2	Výsledky rozhovorů s respondenty	46
5	Diskuze	60
6	Závěr	64
7	Seznam použitých zdrojů	66
8	Klíčová slova	70
9	Přílohy	71

ÚVOD

Rodina je nepostradatelnou a těžko nahraditelnou institucí jak pro dospělé lidi, tak i pro děti. Každý potřebuje rodinu, ale ne všichni mají takové štěstí. Jedná se o děti z dětských domovů, výchovných ústavů nebo z neúplných rodin. Obzvláště tyto mladí lidé se po dosažení zletilosti neumí o sebe sami postarat a potřebují pomoc. Jedná se především o mladé lidi, kteří opouštějí dětské domovy. Po dosažení zletilosti se ocitnou uprostřed „světa“ a nemají se na koho obrátit. Musí se naučit věcem, které dítě, vyrůstající v rodině, normálně zvládá. A jako pomoc pro tyto mladé lidi jsou tady domy na půl cesty.

Hlavním cílem práce je provedení monitoringu a následné prognózy vývoje sociální služby dům na půl cesty v regionu České Budějovice. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se práce zabývá rodinou, ústavní výchovou, dětskými domovy a domy na půl cesty. Praktická část obsahuje cíle práce, hypotézu, vlastní výzkum a jeho výsledky.

Téma analýza potřebnosti sociální služby dům na půl cesty jsem si vybrala z toho důvodu, že mě zajímala otázka, zdali mají mladiství zájem využívat tuto službu a také zda je tato služba dostačující.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Rodina

Rodinu si můžeme představit jako systém, ve kterém akce, reakce a zpětné vazby vytvářejí spleť sítí, ve které je vše navzájem propojeno. Chováním každého člena uvnitř rodiny jsou ovlivněni všichni ostatní a naopak (Mádrová, 1998).

Tento pojem lze také charakterizovat jako pojítko mezi jedincem a společností. Na straně první je hrází, která se snaží zabránit společnosti, aby osobnost pohltila, a na druhé straně jedinci zabraňuje odtrhnout se od společnosti. Rodina nám tedy umožňuje vyřešit základní problém lidského života - tím je myšleno, jak si zachovat svou osobnost, ale nežít jen sám pro sebe (Kovařík, 2004).

Dnešní rodina se nachází v jiné situaci. Některá tradiční kritéria přestávají platit. Například zákonný manželský svazek není podmínkou rodinného života. Výrazně přibývá dětí, které jsou narozena mimo legitimní manželství. I taková soužití fungují jako rodina a splňují důležité znaky rodiny - společné bydlení pod jednou střechou a spolupráce mezi sebou (Kraus, 2008).

Rodinu lze rozlišit na:

- **Nukleární** (jaderná) - tvořená rodiči a dětmi.
- **Rozšířená** (velká) – rozšířená o blízké příbuzné, prarodiče, tety, strýce...
- **Rodina orientační** - jedinec v rodině vyrůstá jako dítě.
- **Prokreační** – jedinec, který později zakládá rodinný svazek.
- **Funkční** – plní všechny své funkce s přiměřeností.
- **Dysfunkční** – některé funkce nejsou dostatečně plněny.
- **Afunkční** – nezvládání základních funkcí rodiny, je narušován socializační vývoj jedince (Kraus, 2008).

Pod pojmem rodina si v užším pojetí můžeme představit skupinu lidí propojenou pouty pokrevního příbuzenství nebo právních svazků. Tím se myslí např. sňatek nebo adopce. V širším pojetí jde o skupinu lidí, která se rodinou stává pouze na základě vzájemné náklonnosti. V obvyklých případech rodina tvoří společnou domácnost (Matoušek, 2003).

Jde vlastně o nejstarší společenskou instituci, která má za úkol plnit socializační, reprodukční, ekonomické a sexuálně-regulační funkce. Nejzákladnější model rodiny tvoří nukleární (jádrová) rodina, která je tvořena oběma rodiči a dětmi. V posledních letech se model rodiny výrazně mění. Rodinné typy tvoří buď rodinu vlastní a úplnou nebo rodinu neúplnou, nevlastní a náhradní (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

Ve vyspělých zemích západního světa klesá počet dětí v rodině, roste počet rozvodů a počet matek, které vychovávají děti bez manžela. Stoupá i počet rodin, které nemají děti. V ČR tvoří rodinu rodiče a nezaopatřené děti, kteří společně užívají domácnost (Matoušek, 2003).

Rodina je nepostradatelnou a těžko nahraditelnou institucí jak pro dospělé lidi, tak i pro děti. Nedá se zastoupit při předávání hodnot z generace na generaci. Smyslem a účelem je vytvářet bezpečný prostor a prostředí. Jedná se o přirozené prostředí, do kterého se člověk rodí a přijímá to, co mu rodiče připravili (Kraus, 2008).

Rozdělení rodiny dle Zdeňka Heluse:

- **Nukleární (jádrová) rodina** - současná rodina. Jádro tvoří partnerská či manželská dvojice a je jedno, zda se jedná o manželský pár či nikoliv.
- **Manželská rodina** - manželé jsou otcem a matkou svých dětí nebo pečují o děti z předchozího manželství.
- **Dvougenerační** - znamená, že zůstává z generace na generaci (z generace dětí, otce a matky).
- **Intimně vztahová** - manželé u sebe nacházejí citovou blízkost s cílem uzavření manželství a početí dětí.
- **Privátní individualizace** - odchod od tradic, historicky předávaných zvyků a nést za své rozhodnutí zodpovědnost, poradit si sám se sebou (Helus, 2007).

Velký význam měla dříve velká rodina. Jejím základem byl manželský svazek, který byl zapojen do širokých příbuzenských vazeb. Uzavírání sňatků nebylo rozhodnutím mladých lidí, ale jejich rodičů s cílem rozšíření jejich majetku (Helus, 2007).

1.1.1 Rodina z hlediska dětí

Dítětem se rozumí každá lidská bytost, která je mladší než 18 let a pokud podle právního řádu, který se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve (Krausová, Novotná, 2006).

Rodina se některými svými znaky promítá do osobnosti dítěte, může ovlivnit jeho vývoj a také celou jeho osobnost. Může být příčinou neúspěchů ve škole (Helus, 2007).

Vyrůstání v láskyplném a pečujícím prostředí úplné rodiny je jak pro děti, tak i pro dospívající dobrým životním stylem (Helus, 2007).

Velké následky pro vývoj dítěte má tzv. funkční, skrytá neúplnost. Jde o rodinu úplnou a spořádanou, kde jeden z rodičů neplní své rodičovské povinnosti, např. přehlížení dítěte, netrávení času doma. Tato funkční neúplnost vyvolává napětí v rodině. Dítě chce, aby se tzv. nefunkční rodič zajímal o problémy týkající se jeho a celé rodiny, aby nebylo přehlíženo a aby vyjádřil více citové náklonnosti k němu samotnému. Formy bývají někdy i velice pochybné. Dítě tzv. provokuje, je neposlušné, propadá ve škole, krade, je agresivní. Dítě tím chce dokázat, aby nebylo svým rodičům tak lhostejné a věnovali mu větší pozornost. Nefunkční rodič chování dítěte nechápe a reaguje např. trestáním (Helus, 2007).

Funkční rodina je největším předpokladem, že dítě bude mít pozitivní vztah ke škole a ke vzdělávání. Dost často bývá funkčnost rodiny narušena (Helus, 2007).

Nejčastěji se jedná o rodinu:

- **Nezralou** - rodičům chybí životní zkušenosti, neumí dítěti vytvořit zázemí, aby mělo pocit jistoty a aby se o ně mohlo kdykoliv opřít.
- **Přetíženou** - rodiče mají hodně práce a problémů a na dítě nemají čas.

- **Ambiciózní** - rodiče kladou dítěti vysoké až přehnané nároky.
- **Rozmazlující** - rodiče se podřizují přáním dítěte a dítě ztrácí způsobilost si samo poradit.
- **Improvizující** - rodiče neposkytují dítěti jasné povinnosti a pravidla, podle kterých se všichni řídí.
- **Odkládající** - rodiče opakovaně někomu dítě svěřují.
- **Disociovanou** - vztahy jsou neustále narušovány a trpí konflikty a dítě nechce komunikovat s lidmi, které se opírají o vzájemnou důvěru (Helus, 2007).

Pro dítě je důležité psychologické rodičovství, které je založeno na vnitřním, psychickém a citovém přijetí dítěte. Biologické rodičovství je snadné pro získání psychologického rodičovství, ale není jeho jedinou a nezbytnou podmínkou. Existují případy, kdy vlastní rodiče své dítě opustí nebo je nechtějí (Matějček, 2003).

1.1.2 Náhradní péče o dítě

Náhradní péče jsou jiné způsoby péče o dítě (dočasné, trvalé), než je výchova biologických rodin. Existují dvě formy náhradní péče. První je náhradní rodinná péče a druhá je péče ústavní (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Formy náhradní rodinné péče:

- osvojení,
- svěření do péče 3 osoby,
- pěstounství,
- poručenství,
- opatrovnictví (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Zařízení ústavní péče:

- diagnostický ústav,
- dětský domov,
- dětský domov se školou,
- výchovný ústav (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

1.1.3 Potřeby

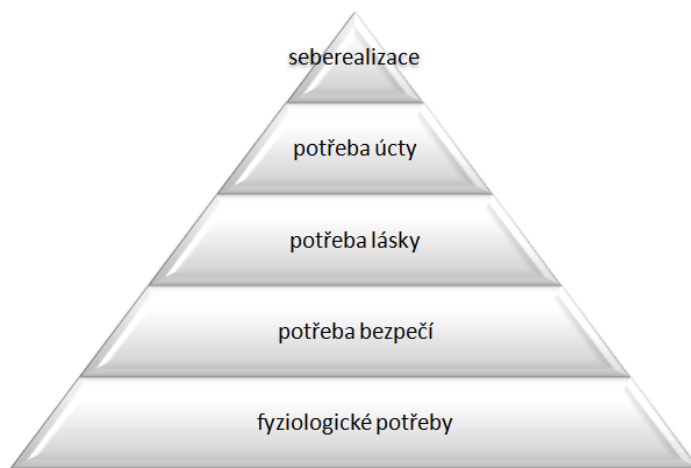
Potřeba je nutnost organismu něco získat, nebo něčeho se zbavit. Jedná se o stav organismu, který znamená porušení vnitřní rovnováhy (Hartl, Hartlová, 2004). Nakonečný popisuje potřeby jako základní motivy, které vyjadřují nedostatky na úrovni fyzického i sociálního bytí člověka (Nakonečný, 2009).

Kohoutek uvádí, že jsou potřeby nejdůležitějším druhem motivů, které jsou doprovázeny vnitřním napětím, které v nás vyvolává určité chování, jehož cílem je uspokojení potřeby (Kohoutek, 2000).

„Potřeby se projevují pocitem vnitřního nedostatku, který vzniká při narušení rovnovážného stavu (homeostázy) organismu. Mohou být vrozené nebo naučené.“ (Lokšová, Lokša, 1999).

Americký psycholog Abraham Herold Maslow uspořádal hierarchii lidských potřeb, která je zpravidla zobrazována jako pyramida. Potřeby rozčlenil do pěti skupin. Základní potřeby - fyziologické (potrava, sexuální potřeby, vyměšování, pohyb atd.) nazývá jako potřeby nedostatkové a potřeby 5 kategorie označuje jako potřeby růstové (potřeba rozvíjet své schopnosti). Obecně platí, že vývojově vyšší potřeby jsou uspokojeny, dojde-li přinejmenším k částečnému uspokojení potřeby vývojově nižší. V tělesné výchově se setkáváme se všemi druhy motivů, ať se jedná o potřebu jistoty a bezpečí, potřebu společenskou nebo potřebu uznání a ocenění (Nakonečný, 1998).

Obrázek 1: Maslowova pyramida lidských potřeb

Zdroj: Nakonečný, 1998

Hierarchické uspořádání potřeb podle jejich vnitřní naléhavosti považuje Maslow za základní znak lidské motivace (Nakonečný, 1998).

1.1.4 Funkce rodiny

Nároky na rodinu v dnešní společnosti stále stoupají. Je to dané tím, že své funkce neplní dostatečně. Dnešní doba podporuje význam rodiny jako pomoc před veřejným světem. Především v sociálně slabých rodinách je rodina často jediný opěrný bod, kam se její členové (zejména děti) mohou uchýlit (Kraus, 2008).

Rodina je institucí, která se stále nedá nahradit. Děti by se bez individuálního a angažovaného zaujetí rodičů a bez respektu k dané společnosti vychovat nedaly (Kraus, 2008).

Existuje řada funkcí rodiny:

- biologicko-reprodukční funkce,
- sociálně-ekonomická funkce,
- ochranná funkce,
- socializačně-výchovná funkce,
- emocionální funkce (Kraus, 2008).

Emocionální funkce

Tato funkce rodiny je hlavní a nedá se ničím nahradit. Žádná jiná organizace neumí udělat obdobné a potřebné citové zázemí, pocit bezpečí, jistoty a lásky. Roste počet rodin, které tuto funkci neplní vůbec nebo jim to dělá velký problém. A to z důvodu např. rozvodů, dezintegrace, zaneprázdněnosti atd. Od 90. let minulého století roste počet dětí, které jsou citově deprivované nebo týrané (Kraus, 2008).

Socializačně výchovná funkce

Tato funkce vyjadřuje, že rodina má za úkol učit své děti, jak se přizpůsobovat životu a jak se běžně chovat ve společnosti. Jedná se o přípravu dětí a mladistvých na běžný realistický život (Kraus, 2008).

Také je dobré zmínit, že rodina přesouvá odpovědnost svých dětí na školu v domnění, že učitelé napraví jejich chyby, kterých se dopustili. Tyto vady jsou důsledkem špatné výchovy. Např. rodiče dítěti vše povolí, rozmazlují ho, ve všech směrech ho usměřují, projevují o dítě neustále nepoměrné obavy, dítě je nuceno plnit příkazy nebo ho trestají (Kraus, 2008).

1.1.5 Poruchy rodiny ve vztahu k dítěti

Poruchy rodiny

Poruchou rodiny se rozumí taková situace, kdy rodina není schopna plnit a neplní základní nároky a úkoly, které jsou dané společenskou normou. Nastane, když některý člen rodiny přestane plnit některé nebo všechny základní rodinné funkce (Kraus, 2008).

Poruchou rodiny rozumíme takovou situaci, kdy rodina v různé míře neplní základní požadavky a úkoly, dané společenskou normou a vyjádřené v očekávání na přiměřené začlenění jejích členů do společnosti (především dětí). V obecném pojetí můžeme poruchu rodiny také vyjádřit jako selhání některého člena nebo členů rodiny, jež se projevuje v nedostatečném plnění některých nebo všech základních rodinných funkcí (Dunovský, a kol., 1999).

Dunovský a kol. rozdělují rodiče neplnící svoji funkci následovně:

- **Rodiče, které se o své děti nemohou starat** - spočívá to např. v přírodních katastrofách, z důvodu nemoci, úmrtí, invalidity, nepříznivého zdravotního stavu dítěte, v narušení fungování celé společnosti (válka, bída, hladomor).
- **Rodiče, kteří se neumějí nebo nedovedou starat o dítě** - jedná se o ty případy, kdy rodiče dětí jsou nezralí či velmi mladí, nebo se nedokážou vyrovnat se zvláštními situacemi jako je např. narození mimomanželského dítěte, handicapovaného dítěte atd. Dále se nemůže rodič starat o své dítě, jestliže mu v tom druhý rodič, který má dítě ve své péči, zabraňuje.
- **Rodiče, kteří se nechtějí o dítě starat** - hlavní důvod spočívá v různých poruchách osobnosti rodičů (např. psychopatie). Rodiče neplní rodičovské povinnosti, své děti zanedbávají a někdy dochází i k tomu, že své děti opustí. Péči o dítě můžeme označit jako nedostatečnou.
- **Rodiče, které dítě zneužívají či týrají** - vztah rodičů k dětem je nepřátelský. Jedná se o hostilní vztah. Rodiče svým dětem vědomě ubližují. Dochází k ohrožení fyzického a duševního zdraví jedince. Může dojít až ke smrti dítěte (Dunovský, a kol., 1999).

Dunovský a kol. vypracoval tzv. dotazník funkčnosti rodiny, který hodnotí osm diagnostických kritérií a těmi jsou:

- složení rodiny,
- stabilita rodiny,
- sociálně-ekonomická situace rodiny,
- osobnost rodičů,
- osobnost sourozenců,
- osobnost dítěte,
- zájem dítěte,
- péče o dítě (Dunovský, a kol., 1999).

Na základě výsledků autor definoval čtyři typy rodin:

- **Funkční rodina** - je v ní zajištěn dobrý vývoj dítěte a jeho prospěch. Těchto rodin je až 85%.
- **Problémová rodina** - v rodině se objevují závažnější poruchy funkcí. Tyto funkce nějak moc neohrožují vývoj dítěte. Pro rodinu by neměl být žádný problém tyto problémy vlastními silami řešit za pomoci zvenčí. Problémových rodin se vyskytuje 12-13%.
- **Dysfunkční rodina** - v této rodině se vyskytují vážné poruchy funkcí rodiny. Tyto funkce ohrožují nebo poškozují rodinu a obzvláště vývoj a prospěch dítěte. Tyto problémy už rodina sama nevyřeší, ale je nutné učinit mnoho opatření zvenčí, které jsou známé pod pojmem sanace rodiny. Tyto rodiny tvoří asi 2% populace.
- **Afunkční rodina** - poruchy rodiny jsou tak velké, že rodina dítěti závažným způsobem škodí nebo ho ohrožuje v samotné existenci. Jediným řešením je, že se dítě vezme z této rodiny a umístí se do náhradní rodiny. Když to není možné, tak jinak. Těchto rodin se vyskytuje 0,5% (Dunovský, a kol., 1999).

1.2 Ústavní výchova

Pod pojmem ústavní výchova se rozumí péče o děti, které ze závažných důvodů nemohou být ve vlastní rodině vychovávány. Nebo pokud je jejich výchova vážně narušena nebo ohrožena (Bubleová, Benešová, 2001).

K nařízení ústavní výchovy se přistupuje, jestliže je výchova dítěte hodně narušena a ohrožena a další výchovná opatření nevedla k nápravě (Krausová, Novotná, 2006).

Jedná se o opatření, které navrhuje orgán sociálně právní ochrany dětí a které je schválené soudem. Soud ještě než nařídí ústavní výchovu, je povinen zkoumat, jestli se výchova dítěte nedá obstarat náhradní rodinnou péčí nebo péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (Matoušek, 2003).

V neodkladných případech lze navrhnout též tzv. předběžné opatření, o kterém musí soud rozhodnout do 24 hodin a může trvat nejdéle po dobu 3 měsíců (Matoušek, 2003).

1.2.1 Vymezení základních pojmů

Ohrožené dítě

Pojem „**ohrožené dítě**“ většinou odvozuje svůj význam od výrazu „child at risk“. V posledních letech je nahrazován pojmem „děti ve zvlášť obtížných situacích“. V paragrafu 22 *Světové deklarace o přežití dětí, jejich ochraně a rozvoji z roku 1990* souvisí s tímto pojmem sirotci, děti ulice a uprchlíků, oběti válek, děti migrujících dělníků, pracující děti, invalidní děti atd. V paragrafu 24 se poukazuje na ohrožení drogovou závislostí a to už ve stádiu prenatálního období. Zmiňují se zde jak narkotika a psychotropní látky, tak i závislost na tabáku a alkoholu. Tyto situace se týkají především životního stylu jedinců, rodin a sociálních skupin. Děti jsou do této situace vrženy nedobrovolně a není v jejich silách se z těchto podmínek vymanit.

Dále existují pojmy „děti v nouzi“ a děti se zvláštními potřebami (Kovařík, Pazlarová a Bubleová, 2003).

Rodičovská zodpovědnost

V § 31 Zákoně o rodině se uvádí: „Rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností:

- a) Při péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj
- b) Při zastupování nezletilého dítěte
- c) Při správě jeho jmění“ (Zákon o rodině v platném znění, 2012).

V § 32 Zákona o rodině se uvádí: „Rozhodující úlohu ve výchově dětí mají rodiče. Rodiče mají být osobním životem a chováním příkladem svým dětem“ (Zákon o rodině v platném znění, 2012).

Dále Zákon o rodině v § 34 uvádí:

1. „Rodičovská zodpovědnost náleží oběma rodičům.
2. Jestliže jeden z rodičů nežije, není znám nebo nemá způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, náleží rodičovská zodpovědnost druhému rodiči. Totéž platí, je-li jeden z rodičů rodičovské zodpovědnosti zbaven anebo je-li výkon jeho rodičovské zodpovědnosti pozastaven.
3. Soud může přiznat rodičovskou zodpovědnost ve vztahu k péči o dítě i nezletilému rodiči dítěte, který dosáhl věku šestnácti let, má-li potřebné předpoklady pro výkon práv a povinností z rodičovské zodpovědnosti vyplývajících“ (Zákon o rodině v platném znění, 2012).

V § 35 Zákona o rodině se uvádí: „Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat“.

V § 36 Zákona o rodině se uvádí: „Rodiče zastupují dítě při právních úkonech, ke kterým není plně způsobilé“ (Zákon o rodině v platném znění, 2012).

1.2.2 Náhradní výchovná péče

Jedná se o takovou formu péče o děti, které nemohou být z více příčin vychovávány ve svojí vlastní rodině. Jde především o ústavní péči, ve které je dítě vychováváno až do své dospělosti (Matějček a kol., 1999).

1.2.3 Náhradní rodinná péče

Taková forma péče o děti, ve které je dítě vychováváno náhradními rodiči. Prostředí, ve kterém jsou vychováváni, by se mělo co nejvíce podobat životu v normální rodině (Matějček a kol., 1999).

Lze ji dělit na:

- **Osvojení**
 - Zrušitelné - osvojení 1. stupně
 - Nezrušitelné - osvojení 2. stupně
 - Mezinárodní osvojení
- **Pěstounská péče**
 - Individuální
 - Příbuzní (prarodiče, jiní)
 - Cizí osoby
 - Skupinová
 - Zařízení pro výkon pěstounské péče (pěstounské páry)
 - SOS dětské vesničky (matka -pěstounka) (Bubleová, 2001).

Osvojení

Dříve se používal spíše termín adopce. Byl typický zejména pro laiky. Tyto dva pojmy osvojení a adopce jsou synonyma. V našem státě je osvojení nejvíce realizovaná forma náhradní rodinné péče (Gabriel, Novák, 2008).

V případě osvojení považují manželé nebo jednotlivci za vlastní dítě opuštěné dítě, ke kterému mají stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho vlastními rodiči. Vzniká mezi nimi vztah jako mezi biologickými rodiči a jejich vlastními dětmi. Osvojením zanikají vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a původní rodinou. Dítěti náleží příjmení jeho nových rodičů. Je možné osvojit pouze dítě, které není zletilé a musí být mezi osvojencem a osvojitelem odpovídající věkový rozdíl (Bubleová, 2001). Není možné např., aby sedmnáctiletou dívku adoptovali lidé, kterým není ještě ani třicet let (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002). O osvojení může rozhodovat pouze soud a před jeho rozhodnutím musí uběhnout alespoň tři měsíce (Bubleová, 2001).

Hlavním posláním osvojení je nahrazení nezletilému dítěti chybějící rodinu, přispívat výchovou, péčí a láskou a také naplňování smyslu života osvojitelů, u kterých osvojenec žije (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002).

Pěstounská péče

Jedná se o státem garantovanou formu náhradní rodinné péče zajišťující uspokojivé hmotné zabezpečení dítěte a odpovídající odměnu těm, kteří se o dítě starají. Dítě je možné svěřit do pěstounské péče jedné fyzické osoby nebo do péče manželů. Musí být ale splněna jedna hmotně právní podmínka a tou je zájem dítěte (Kovařík, 2004).

Tato péče se poskytuje buď v pěstounských rodinách, které žijí ve vlastním bytě či domě nebo ve zvláštních zařízeních. Ve zvláštních zařízeních se starají o děti manželské páry a počet nesmí přesahovat 10 dětí. Dalším zvláštním zařízením jsou SOS dětské vesničky (Matoušek, 2003).

Pěstounská péče je možná buď na dlouhou, nebo pouze na přechodnou dobu. Sociální pracovník je povinen kontrolovat pěstouny a svěřené děti (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Osoba pěstouna je oprávněna zastupovat dítě jen v obvyklých věcech. Jedná-li se např. o vyřízení cestovního pasu, musí požádat o souhlas zákonného zástupce dítěte (Bubleová, 2001).

Pěstounská péče vzniká na základě rozhodnutí soudu. Jedná-li se o výjimečné případy, soud je oprávněn rozhodovat i o zrušení pěstounské péče (Kovařík, 2004).

Známe dva typy pěstounské péče:

- **Pěstounská péče individuální**
 - vyskytuje se v běžném rodinném prostředí
 - je zejména u pěstounů, kteří mají své vlastní děti

- **Pěstounská péče skupinová**

- nachází se v zařízeních pro výkon pěstounské péče nebo v SOS dětských vesničkách
- jedná se o velké pěstounské rodiny (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002).

SOS dětské vesničky:

- pěstounskou péči vykonává sama matka - pěstounka
- matce (pěstounce) většinou pomáhá s vedení domácnosti a s výchovou dětí ještě jedna osoba, které se říká „teta“
- matka (pěstounka) bydlí s dětmi v samostatném domečku
- 10-12 takových domečků tvoří Vesničku
- Rodina v domečku je tvořena matkou (pěstounkou) a 6 a více dětmi
- Jedná se často o sourozence (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002).

Dosažením zletilosti dítěte pěstounská péče zaniká. Jedná-li se ale o nezaopatřené dítě např., které se soustavně připravuje na své budoucí povolání, zaniká až dosažením 26 roku věku (Kovařík, 2004).

Dále pěstounská péče zaniká, jestliže o to požádá sám pěstoun. V tomto případě soud pěstounskou péči vždy zruší (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

1.3 Dětský domov

1.3.1 Základní charakteristika dětského domova

Dětský domov můžeme charakterizovat jako ústav pro děti, které nemají rodinu nebo rodina není schopna se o ně postarat (Matoušek, 2003).

Zabezpečuje výchovnou, hmotnou a sociální péči mládeži, která z určitých důvodů nemohou být vychováváni ve vlastní rodině, nemohou být osvojeni anebo umístěni do jiného zařízení náhradní rodinné péče (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

Jedná se vlastně o zařízení, které o děti pečuje podle jejich osobních potřeb. Hlavním úkolem je děti vychovávat a vzdělávat. Zajišťuje péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají velké poruchy chování.

Účelem dětského domova je zajišťování péče pro děti, které mají nařízenou ústavní výchovu bez závažných poruch chování. Tyto děti se učí ve školách, které nejsou součástí dětského domova (Průvodce náhradní výchovou, 2012).

Do dětského domova mohou být umístěny děti ve věku od 3 do 18 let. Nebo též do ukončení přípravy na povolání a to nejvýše do věku 26 let. Mohou tam být umístěny i nezletilé matky s jejich dětmi (Průvodce náhradní výchovou, 2012).

Dětské domovy pro děti od 3 do 18 let jsou zařízení školská. Pracují tam pedagogové a psychologové. Jeden pracovník by měl mít na starosti 10-12 dětí (Matoušek, 2003).

Dětské domovy pro děti do 3 let plní v ČR stejné povinnosti jako kojenecký ústav (Matoušek, 2003).

Rozdělení dětských domovů:

- **Internátního typu**
 - pro děti stejného věku a vychovatelé se tam střídají na směny.
- **Rodinného typu**
 - pro menší skupinu dětí a pro děti rozdílného věku,
 - jedná se o velký byt, kde se jim věnují stejní vychovatelé (Matoušek, 2003).

Menší psychická deprivace je u dětí, které jsou vychovávány v zařízení rodinného typu. Ale samozřejmě všechny dlouho trvající formy ústavní výchovy jsou pro dítě hendikep, které mohou vést k pozdějšímu sociálnímu selhání (Matoušek, 2003).

Děti, které jsou z dětských domovů, jsou naprosto stejné, jako děti ostatní. Nevyžadují žádnou zvláštní péči a výchovu, ale potřebují lidi, kteří je budou mít rádi (Škoviera, 2007).

Dětský domov se školou:

Jsou zde umístovány děti od 6 let do ukončení povinné školní docházky. Účelem je zajištění péče o děti, které mají nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovu se závažnými poruchami chování, která vyžaduje výchovně léčebnou péči. Součástí zařízení je škola, kam děti docházejí a vzdělávají se tam (Průvodce náhradní rodinnou, 2012).

Výchovný ústav:

Je zařízení, které pečuje o děti, které jsou starší 15 let a které mají závažné poruchy chování a byla u nich nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Je možné do výchovného ústavu umístit i dítě, které je starší 12 let a které má uloženou ochrannou výchovu a jeho chování je tak závažné, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Jen ve výjimečných případech je možné do výchovného ústavu umístit i dítě, které má nařízenou ústavní výchovu a které je mladší 15 let (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Výchovné ústavy pro děti s nařízenou ústavní výchovou a uloženou ochranou výchovou jsou oddělené (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc:

Jedná se v případě krize o rychlé umístění dětí do zařízení. Ale většinou je toto zařízení používáno jako alternativní síť malých rodinných dětských domovů (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Jsou upraveny zákonem o sociálně právní ochraně dětí. A jsou to Dětská centra a Klokánky Fondu ohrožených dětí (Průvodce náhradní rodinnou, 2012).

Diagnostický ústav:

Umisťuje děti do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů. Probíhá to na základě zdravotního stavu dětí a podle volných míst v určitých zařízeních (Průvodce náhradní rodinou, 2012).

Diagnostické ústavy jsou rozděleny podle pohlaví nebo podle věku dítěte a pobyt v něm trvá 8 týdnů (Průvodce náhradní rodinnou, 2012).

1.3.2 Umisťování dětí do dětského domova

Škoviera řeší problém, zda je lepší děti umístit do dětského domova nebo aby bylo vychováváno ve špatné dysfunkční rodině. Na jedné straně řeší, že dítě by mělo být co nejdéle ve své rodině. Říká, že všechny dětské domovy by se měly zrušit a děti by měly být vychovávány v rodině. V dětských domovech se děti nic nenaučí a může dojít k tomu, že se tam dokonce zkazí od jiných dětí. Ale na druhé straně je zase nejlepší, když se co nejdříve dítě dostane z nefunkční rodiny do nějaké instituce. Říká, že dítě, které žije v patologické rodině, tak z něj nevyroste nic jiného než nezodpovědný rodič. Většina se ale shodne na tom, že ústavní výchova je nezbytná hlavně při umisťování dětí staršího školního věku. Jen zřídka se u nich očekává, že se přizpůsobí náhradní rodině. Rozdíl mezi fungující rodinou a institucí zaleží na tom, jak dítě naplňuje potřeby bezpečí, jistoty, stability, emocionální podpory atd. (Škoviera, 2007).

Do dětského domova jsou umisťovány děti na základě rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy. Orgán sociálně právní ochrany dětí podá návrh a to v případě, jestliže je výchova dítěte vážně ohrožena nebo narušena a také v případě, jestli jiná výchovná opatření nevedla k nápravě (Krausová, Novotná, 2006).

Pravidla o umístění dítěte do dětského domova:

- zájem dítěte,
- zda výchova dítěte nelze zajistit náhradní rodinnou péčí nebo péčí vyžadující okamžitou pomoc,

Tyto pravidla mají před ústavní výchovou přednost (Krausová, Novotná, 2006).

Důvody umístění dítěte do dětského domova:

- **Poruchové chování dítěte**
 - např. záškoláctví, útky z domova, užívání návykových látek.
- **Nedostatky na straně rodičů, kteří odpovídají za výchovu dítěte**
 - např. nezájem o výchovu dětí, alkoholismus, fyzické násilí páchané na dětech, trest odnětí svobody.
- **kumulace více důvodů**
 - např. špatné hygienické podmínky, špatné návyky ve stravování, nedostatečné finanční prostředky, nevyhovující bytové podmínky
- **nevyhovující bydlení**
 - např. jestliže došlo v bytě, kde nezletilé dítě žije k odpojení přívodu vody (Krausová, Novotná, 2006).

Další důvody umístění dítěte do dětského domova jsou:

- rodiče opustí nebo odloží své vlastní dítě,
- rodiče dítěte zemřeli,
- psychické, fyzické a sexuální zneužívání dítěte,
- zanedbávání dítěte,
- rodiče se nedokážou postarat o své dítě- jedná se o výchovné problémy dítěte,
- rodiče nedokážou zajistit péči dítěti, které trpí psychickým nebo tělesným postižením (Krausová, Novotná, 2006).

1.3.3 Příprava na budoucí samostatný život

V zařízení je možné zřídit jednu nebo více samostatných bytových jednotek pro ubytování jednotlivých dětí a nejvíce pro tříčlennou skupinu dětí, které se připravují na odchod ze zařízení (Kovařík a kol., 2004).

Do těchto bytů mohou být umístěny děti, které jsou starší 16 let za podmínek stanovených vnitřním řádem zařízení. Ředitel zařízení má povinnost nejméně 6 měsíců před propuštěním dítěte informovat příslušný obecní úřad o propuštění dítěte ze zařízení. V případě, že mladistvý odchází ze zařízení z důvodu zletilosti, má ředitel zařízení povinnost zařídit mu jednání se sociálním kurátorem (Kovařík a kol., 2004).

Mladistvý, který odchází ze zařízení, má nárok na věcnou pomoc nebo jednorázový peněžitý příspěvek ve výši nejvíce 15 000 Kč. Zařízení společně s orgánem sociálně právní ochrany dětí poskytuje mladistvému poradenskou pomoc s opatřením bydlení a práce. Dítěti je zajišťována pomoc v případě tíživých životních situací po dobu 2 let po opuštění zařízení (Kovařík a kol., 2004).

1.3.4 Ukončení ústavní výchovy

Ústavní výchova, která je jednou nařízena soudem, musí být zrušena, jakmile pro ni skončí důvody nebo je dítěti zajištěna náhradní rodinná péče (Kovařík a kol., 2004).

Jestliže není ústavní výchova zrušena dříve, tak zaniká, kdy dítě dosáhne 18 let.

Soud může z důležitých důvodů ústavní výchovu prodloužit až do 19 let. Spočívá to, jestli je prodloužení ústavní výchovy v zájmu vývoje osobnosti dítěte. V případě, že soud nerozhodne o prodloužení před dosažením zletilosti dítěte, tak ústavní výchova ze zákona zaniká (Kovařík a kol., 2004).

Mladistvý po dosažení 18 let může zůstat v ústavní výchově, jestliže se i po dosažení zletilosti soustavně připravuje na své budoucí povolání a je nezaopatřeným dítětem. Nejdéle však do 26 roku věku. Je to možné na základě uzavření smlouvy se zařízením (Kovařík a kol., 2004).

Mladí lidé se po odchodu z dětských domovů setkávají s mnoha problémy. Nejsou sociálně připraveni, nemají trvalé zázemí a chybí jim sociální jistota. Velké problémy jim dělá najít si pracovní místo a potom si ho udržet (Kovařík a kol., 2004).

1.3.5 Dětské domovy v Jihočeském kraji

V současné době je v Jihočeském kraji 12 dětských domovů.

Jedná se o:

- Dětský domov se školou Počátky,
- Dětský domov a školní jídelna Boršov nad Vltavou,
- Dětský domov Písek,
- Dětský domov Koryto,
- Dětský domov Senožaty,
- Dětský domov a školní jídelna Zvíkovské Podhradí,
- Dětský domov Žichovec,
- Dětský domov Horní Planá,
- Dětský domov Volyně,
- Dětský domov Radenín,
- Dětský domov pro sluchově postižené v Českých Budějovicích,
- Dětský domov se školou Šindlovy Dvory (Seznam dětských domovů, 2012).

Dětský domov a školní jídelna Boršov nad Vltavou

Obstarává podmínky pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 18 let. Jestliže se mladiství připravují na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole mají možnost v domově zůstat až do 26 let (Dětský domov Boršov nad Vltavou, 2012).

Do zařízení jsou umístěvány děti, o které se jejich rodiče (zákonní zástupci) neumí postarat, nezabezpečují jim zdravý vývoj nebo zanedbávají jejich školní vzdělání (Dětský domov Boršov nad Vltavou, 2012).

V nynější době má domov kapacitu 32 dětí, které jsou rozděleny do 4 rodinných skupin. Jedna rodinná skupina může být složena z maximálně 8 dětí a upřednostňuje se umístování sourozenců spolu (Dětský domov Boršov nad Vltavou, 2012).

V domově je i školní jídelna. Dětský domov má velmi dobré autobusové spojení do Českých Budějovic, kde většina dětí studuje základní školy, střední odborná učiliště a střední odborné školy s maturitou nebo gymnázia. A kde mají větší výběr zájmových, sportovních a společenských možností (Dětský domov Boršov nad Vltavou, 2012).

Dětský domov, základní škola a školní jídelna Žichovec

Kapacita: 32 dětí

Děti se svými strejdy a tetami bydlí ve čtyřech rodinných buňkách. Každá z nich je vybavena vlastním vchodem, obývacím pokojem, kuchyňkou, ložnicí (Dětský domov Žichovec, 2012).

Domov má vlastní školní jídelnu. Součástí dětského domova je Základní škola praktická, kterou tvoří 3 třídy. Ve dvou třídách se žáci učí a třetí třída je označována jako počítačová (Dětský domov Žichovec, 2012).

Žáci se každý rok účastní sportovních a výtvarných soutěží. Díky sponzorským darům mají děti možnost využívat sportovní areál a hřiště (Dětský domov Žichovec, 2012).

Dále se děti věnují hudbě, tanci, keramice. Každý rok probíhá v domově i několik pravidelných, tradičních akcí. Např. Drakiáda, Mikuláš spojený s bobříkem odvahy a sladkou odměnou, advent, loučení se zimou, vítání jara atd. (Dětský domov Žichovec, 2012).

1.4 Dům na půl cesty

1.4.1 Základní charakteristika

Jedná se o dočasné ubytování klientů, kteří odešli z ústavní péče, jsou bez rodinného zázemí a ocitli se v nepříjemné životní situaci. Klienti si za pobyt v zařízení platí, starají se o svou domácnost, chodí do práce nebo do školy (Matoušek, 2003).

Domy na půl cesty jsou jako jedna z možností, kde si může mladý člověk, který odchází z Dětského domova najít vhodné zázemí pro svůj start do nového života (Brunnerová, 2006).

Zřízení služby Domů na půl cesty v České republice bylo ovlivněno změnami po roce 1989. Před tímto rokem u nás nebylo třeba řešit problémy mladých lidí, kteří opouštěli ústavní řízení, s hledáním ubytování nebo práce. Byla plná zaměstnanost a ve větších podnicích získali mladí lidé kromě práce také bydlení na ubytovnách. Zrušení těchto pracovních ubytoven zapříčinilo potřebu zajistit ubytování pro mladé lidi, kteří opouštějí ústavní zařízení, což podnítilo vznik prvního Domu na půl cesty v roce 1996 v Hrochově Týnci (Brunnerová, 2006). Míra nezaměstnanosti v ČR v lednu 2012 vzrostla z prosincových 8,6 procenta na 9,1 %. Ke konci ledna evidoval Úřad práce ČR (ÚP ČR) celkem 534 089 uchazečů o zaměstnání. Míra registrované nezaměstnanosti mužů vzrostla na 8,3 procenta a žen na 10,1 procenta (MPSV, 2012).

V roce 2011 byla nezaměstnanost v Českých Budějovicích 9,7% (MPSV, 2012).

Ubytování v domech na půl cesty si klienti musí hradit sami a to je pro některé velká zátěž, neboť nemusí mít příliš mnoho možností, jak získat peníze na zaplacení nájmu. Z tohoto důvodu si tento druh bydlení nevybírají jedinci, kteří například ještě studují (Brunnerová, 2006).

Dalším důvodem, proč někteří bývalí klienti dětských domovů nechtějí služeb domů na půl cesty využívat, jsou režim a pravidla, které se tam musí dodržovat. Především se jedná o zákaz alkoholu na bytech a omezení návštěv (Brunnerová, 2006).

Tento přístup jim stále připomíná dětský domov, oni však nechtějí být nadále omezováni, chtějí mít svou vlastní svobodu, volnost a možnost dělat si, co chtějí (Brunnerová, 2006).

V dnešní době u nás existují dva typy domů na půl cesty:

- klienti jsou přijímáni k pobytům na mnoho let a jsou minimálně podporováni,
- klienti jsou zde několik měsíců- minimálně 3 měsíce (Matoušek, 2003).

„Domy na půl cesty zřizují pobytové služby pro osoby do 26 let věku. Mladistvý po dosažení zletilosti opouští školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby“ (Zákon o sociálních službách).

1.4.2 Cíl poskytované služby

Hlavním cílem je pomoci mladým lidem zapojit se do samostatného a běžného života a být nezávislý na sociální pomoci anebo to alespoň minimalizovat (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002).

Jedná se především o mladé lidi, kteří jsou svým věkem blízcí hranici dospělosti. Po odchodu z ústavní péče se ocitnou v takové obtížné životní situaci, která je pro ně velice obtížná a naléhavá a není v jejich silách, aby ji vyřešili za pomoci blízkých či rodiny. Život v rodině je pro ně nemožný (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002).

1.4.3 Základní činnosti poskytované sociální služby

Mezi základní činnosti řadíme:

- **Poskytování ubytování**
 - ubytování, které má znaky bydlení v domácnosti
 - nesmí převyšovat 1 rok
 - podmínkami jsou obstarání úklidu, praní, žehlení, výměna ložního prádla
- **Vytvoření kontaktu se společenským prostředím**
 - podpora při sociálním začleňování a pomoc při oživení kontaktu s rodinou
 - podpora a pomoc při užívání obvyklých a dostupných sociálních služeb a informačních zdrojů
- **Sociálně terapeutické akce**
 - činnosti, které vedou k rozvoji nebo k upevnění osobních a sociálních schopností rozvíjející sociální začleňování osob
 - činnosti, které jsou zaměřené na rozvíjení a budování pracovních návyků a praxí nezbytných pro integraci osob na trh práce
- **Pomoc při prosazování práv, oprávněných zájmů a při zařizování osobních záležitostí**
 - pomoc se zařízením běžných záležitostí
 - pomoc s komunikací, která vede k uplatňování práv a oprávněných zájmů (Vyhláška č. 505/2006 Sb.).

1.4.4 Příklady konkrétních domů na půl cesty

Jihočeský kraj:

- Dům na půl cesty v Českých Budějovicích-azylový dům Filia,
- Dům na půl cesty v Českém Krumlově,

Dům na půl cesty v Českém Krumlově

- je určen pro mladé lidi ve věku od 18 do 26 let, kteří odchází ze zařízení ústavní péče a mají trvalé bydliště v regionu Český Krumlov
- toto zařízení je pro chlapce i dívky a je tvořeno sedmi lůžky (Dům na půl cesty v Českém Krumlově, 2012).

Poslání:

- poskytování pomoci svým uživatelům prostřednictvím bydlení a spolupráce při řešení obtížné životní situace,
- pomáhá změnám v chování mladistvých, kteří se ocitli ve složité životní situaci, aby byl pro ně samostatný život jednodušší,
- specializuje se na emocionální, psychické a sociální následky nedostatečné či nepřiměřené péče o dítě,
- cílem je zapojení mladých lidí, které nemají vlastní domov do běžné společnosti (Dům na půl cesty v Českém Krumlově, 2012).

Služby:

- opatření dočasného ubytování,
- zajištění zaměstnání,
- pomoc při evidování na Úřadu práce,
- pomoc při prosazování práv, oprávněných zájmů a opatření osobních záležitostí,
- sociální trénink, který je určený k rozvoji psychosociálních dovedností s cílem zapojení se do samostatného života (Dům na půl cesty v Českém Krumlově, 2012).

Dům na půl cesty v Českých Budějovicích

Vychází se z § 58 z. č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Tento projekt je spolufinancován evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Kapacita:

- lůžka -2 pokoje (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Poslání:

- Zprostředkování ubytování a podpory dívkám, které:
 - jsou obzvlášť z Českých Budějovic,
 - jsou z nefunkčních rodin,
 - nemají oporu ve vlastní rodině,
 - odcházejí z ústavní výchovy,
- usnadnění vstupu do samostatného života (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Tato služba je zřízena na principech:

- profesionality,
- osobního přístupu,
- spolupráce,
- aktivity,
- úctě,
- vstřícnosti,
- empatie (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Cílem je:

- zprostředkování vhodného zázemí, aby mohly dívky s jistotou vstoupit do běžného života,
- zmenšení následků ústavní výchovy či nedostatečné péče rodin,
- zvyšování kvality sociální práce,
- připravení dívek na mateřskou roli (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Cílovou skupinu tvoří dívky:

- které jsou zletilé do 26 let věku,
- mají trvalý bydliště na území České Budějovice (v případě nedostatečné kapacity je možné poskytnout službu i dívkám, které mají trvalé bydliště mimo České Budějovice),
- které odchází z ústavní péče,
- které nemají rodinné zázemí (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Služba není určena dívkám, které:

- jsou závislé na alkoholu, drogách a jiných omamných látkách,
- pouze hledají ubytování,
- jsou agresivní,
- nejsou schopny dodržovat zásady společného bydlení,
- nechtějí řešit jejich situaci,
- neplatí dluhy, které organizaci dluží,
- vzhledem ke svému zdravotnímu stavu vyžadují ústavní péči ve zdravotnickém zařízení (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Toto zařízení zprostředkovává:

- ubytování,
 - které nesmí převyšovat 1 rok
 - denní platba činní 100 Kč
- kontakt se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- podpora a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů,
- pomoc při zajištění osobních záležitostí,
- všem uživatelům je zdarma poskytováno sociální poradenství (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Uživatelé mají možnost:

- půjčit si vybavení pro domácnost,
- vzít si oblečení ze šatníku azylového domu,
- zúčastnit se různých společenských, vzdělávacích a společenských akcí, (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

Využití služby:

Služeb domu na půl cesty využilo v roce 2010 pět dívek. Jednalo se o dívky, které do zařízení přicházely z nefunkčních rodin a to z důvodu dlouhodobých neshod s novým partnerem matky. Těmto dívkám chyběla základní dovednost pro možnost osamostatnění se. Většina dívek po odchodu ovládá základní domácí práce a je schopna vést svou domácnost. Služba také dává možnost dokončení studia, kterého v roce 2010 využila jen jedna dívka. Při odchodu ze služby měla polovina dívek stále zaměstnání (Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 2012).

2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Hlavní cíl:

Cílem práce je provedení monitoringu a následné prognózy vývoje sociální služby domu na půl cesty v regionu České Budějovice.

Dílčí cíle:

1. Provedení depistáže služby domu na půl cesty na zkoumaném území
2. Provedení analýzy potřeb potencionálních uživatel služby domu na půl cesty na zkoumaném území
3. Vytvoření prognózy vývoje služby domu na půl cesty na zkoumaném území

2.2 Hypotézy

Hypotéza:

Vybavení regionu České Budějovice sociální službou domu na půl cesty odpovídá potřebám potencionálních uživatel služby.

2.3 Operacionalizace pojmů

Vybavenost regionu sociální službou dům na půl cesty - vybaveností se rozumí existence (výskyt) zařízení uvedeného typu na daném území.

Sociální služba - rozumí činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení

Potřeba - jedná se o projev nějakého nedostatku, který je potřeba odstranit. Každý člověk se snaží odstranit tento pocit jiným způsobem.

Potenciální uživatelů služby – Potenciálními uživateli jsou lidé od 18 do 26 let, kteří opouštějí zařízení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody.

3 METODIKA VÝZKUMU

3.1 Použité metody a techniky výzkumu

Ke zjištění potřebných informací k mé bakalářské práci jsem použila kvantitativní výzkum.

Kvantitativní přístup, předpokládá, že fenomény sociálního zkoumání jsou měřitelné nebo minimálně nějak třiditelné. Je zaměřen především na rozsah výskytu, frekvenci, intenzitu a zastoupení (Reichel, 2009).

Ke sběru dat pro svoji bakalářskou práci jsem použila 2 metody. První byla metoda dotazování – technika rozhovoru.

Podle Reichela jsou u rozhovoru charakteristické přesné formulace dotazů a jejich pořadí, ale také varianty odpovědí. Tvoří je především plně standardizované (to jsou uzavřené otázky), jen málo otázek polouzavřených a zřídka otázky otevřené (Reichel, 2009).

Rozhovor použitý k výzkumu obsahoval 13 otázek, z toho bylo 12 otázek uzavřených. Rozhovory jsem dělala ve třech dětských domovech. Prováděla jsem je celkem u 26 respondentů ve věku 17-19 let. Rozhovory byly prováděny v Dětském domově Boršov nad Vltavou, kde jsem měla možnost v této věkové kategorii udělat rozhovory s osmi mladistvými. Dále v Dětském domově Žichovec, kde jsem rozhovory prováděla se 4 mladistvými. A v třetím Dětském domově Horní Planá, ve které jsem rozhovory prováděla se 14 mladistvými. Každého respondenta zvlášť jsem se zeptala, kde je pro něho nejpřirozenější rozhovory udělat. Téměř všechny rozhovory jsem s respondenty prováděla venku v parku a některé i na pokoji, jelikož požadovali klid. Rozhovory byly zcela anonymní a respondenti o tom byli informováni.

Rozhovorem se mělo zjistit rodinné zázemí jednotlivých dětí, jejich výhled do budoucna po odchodu z dětského domova atd. Jednotlivé odpovědi byly zpracovány pomocí programu Excell a výsledky jsou vyobrazené pomocí grafů v kapitole 4 Výsledky. Záznamový arch rozhovoru je v příloze 1.

Druhá metoda, kterou jsem použila ke sběru dat, byla metoda analýzy dokumentů – techniku sekundární analýzy dat a obsahové analýzy.

Co se týče metody analýzy dokumentů, byla použita data z Akčního plánu 2012 rozvojového plánu sociálních služeb města České Budějovice 2008-2013, z 2 Komunitní plánu sociálních služeb na léta 2009-2011, data z dokumentace Diagnostického ústavu Homole a z internetových stránek Domu na půl cesty v Českém Krumlově a Českých Budějovicích. Z těchto informací jsem zjistila počty a kapacitu dětí umístěných v dětských domovech, služby Domu na půl cesty v Českých Budějovicích, počet uživatelů v Domě na půl cesty v Českých Budějovicích za poslední 3 roky, záměr rozšíření domu na půl cesty i pro chlapce, udržení a rozvoj Domu na půl cesty v Českém Krumlově. Tyto informace jsem zpracovala do tabulek v kapitole výsledky.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Cílovou skupinou byli mladiství v dětských domovech ve věku 17-19 let. Na začátku měsíce dubna jsem oslovila 3 ředitele dětských domovů z regionu České Budějovice, z toho všichni přistoupili na spolupráci při výzkumu. Rozhovorem bylo dotázáno 26 respondentů. Z toho 4 respondenti byli z Dětského domova Žichovec , 10 respondentů z Dětského domova Boršov nad Vltavou a 12 respondentů z Dětského domova Horní Planá. Rozhovory probíhaly formou dotazování přímo v zařízeních a jeden rozhovor trval cca 15 minut. Z 26 respondentů bylo 14 chlapců a 12 dívek.

Základním souborem byly děti v dětských domovech v regionu české Budějovice a respondenti pro výzkum byli vybráni kvótním výběrem, kdy kvótou byl věk od 17- do 19 let, jelikož je zde předpoklad odchodu z dětských domovů vzhledem k nabytí plnoletosti a ukončení středoškolského studia.

4 VÝSLEDKY

V této kapitole uvádím výsledky svého výzkumu, které jsem získala za použití metody analýzy dokumentů - techniky sekundární a obsahové analýzy dat a za použití metody dotazování - techniky rozhovoru.

4.1 Seznam tabulek výsledků obsahové analýzy

Tabulka 1. Kapacita dětí v jednotlivých DD v Jihočeském kraji

Název Dětského domova	Kapacita
Dětský domov se školou Počátky	8
Dětský domov a školní jídelna Boršov nad Vltavou	32
Dětský domov Písek	48
Dětský domov Koryto	18
Dětský domov Senožaty	40
Dětský domov a školní jídelna Zvíkovské Podhradí	24
Dětský domov Žichovec	32
Dětský domov Horní Planá	72
Dětský domov Volyně	40
Dětský domov Radenín	50
Dětský domov pro sluchově postižené v Českých Budějovicích	24
Dětský domov se školou Šindlovy Dvory	24
Celkový součet	412

Zdroj: MŠMT, 2012, vlastní zpracování

Tabulka 1. zobrazuje počet dětí umístěných v dětských domovech v regionu České Budějovice. Dětský domov se školou Počátky má kapacitu pro 8 dětí, Dětský domov Boršov nad Vltavou pro 32 dětí, Dětský domov Písek pro 48 dětí, Dětský domov Koryto pro 18 dětí, Dětský domov Senožaty pro 40 dětí, Dětský domov a školní jídelna Zvíkovské Podhradí pro 24 dětí, Dětský domov Žichovec pro 32 dětí, Dětský domov Horní Planá pro 72 dětí, Dětský domov Volyně pro 40 dětí, Dětský domov Radenín pro 50 dětí, Dětský domov pro sluchově postižené v Českých Budějovicích pro 24 dětí a Dětský domov se školou Šindlovy Dvory má kapacitu pro 24 dětí.

Tabulka 2. Popis a služby domů na půl cesty v regionu České Budějovice

Název	DPC České Budějovice	DPC Český Krumlov
Kapacita	2 pokoje (2 lůžka)	7 lůžek
Cíl. sk. dle pohlaví	Dívky	Dívky i chlapci
Služby	<ul style="list-style-type: none"> - Zmírnění následků ústavní výchovy nebo nedostatečné péče rodiny - Motivace dívek k zařazení do běžného života - Zvyšování kvality sociální práce s uživateli služeb - Vytvoření vhodného zázemí pro vstup dívek do běžného života 	<ul style="list-style-type: none"> - Opatření dočasného ubytování - Zajištění zaměstnání - Pomoc při evidování na Úřadu práce - Pomoc při prosazování práv, oprávněných zájmů a opatření osobních záležitostí

Zdroj: Dům na půl cesty České Budějovice, 2012, Dům na půl cesty Český Krumlov, 2012, vlastní zpracování

Tabulka 2. zobrazuje popis a služby domů na půl cesty v regionu České Budějovice.

Služby Domu na půl cesty v Českých Budějovicích a v Českém Krumlově jsou skoro stejné, všechny se zaměřují na vytvoření vhodného zázemí, pomoci při vstupu do běžného života (pomáhání hledání práce atd.).

Domy na půl cesty se liší zejména kapacitou (v ČB 2 lůžka, v ČK 7 lůžek) a také v přijímání klientů (v ČB přijímají pouze dívky, v ČK dívky i chlapce).

Tabulka 3. Počet uživatelů v DPC v Českých Budějovicích za poslední 3 roky

Indikátory	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Počet uživatelů	5	5	5
Počet lůžek	2	2	2

Zdroj: Akční plán rozvojového plánu sociálních služeb města České Budějovice, 2012, vlastní zpracování

Tabulka 3. zaznamenává, kolik uživatelů v letech 2010-2012 využilo služeb Domu na půl cesty v Českých Budějovicích. Ve všech 3 letech využilo těchto služeb 5 uživatelů.

Tabulka 4. Záměr rozšířit DPC i pro cílovou skupinu chlapci 18-26 let

Popis	<ul style="list-style-type: none"> - V ČB chybí sociální služba DPC pro chlapce 18-26 let. - Nutnost provést monitoring potřeb této služby
Předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none"> - Usnadnění vstupu cílové skupiny do běžného života
Cílová skupina	<ul style="list-style-type: none"> - Chlapci a dívky 18-26 let
Předpokládaný realizátor	<ul style="list-style-type: none"> - Jeslová a azylová zařízení České Budějovice - Příspěvková organizace
Předpokládané spolupracující subjekty	<ul style="list-style-type: none"> - MMČB - Výchovné ústavy - Dětské domovy

Zdroj: Akční plán rozvojového plánu sociálních služeb města České Budějovice, 2012, vlastní zpracování

Tabulka 4. znázorňuje záměr rozšíření sociální služby dům na půl cesty pro chlapce ve věku 18-26 let.

V Českých Budějovicích tato sociální služba Dům na půl cesty pro chlapce ve věku 18 – 26 let chybí.

Tato služba byla zajišťována Městskou charitou České Budějovice, ale k 31. 12. 2009 bylo poskytování služby ukončeno. Nutné je provést monitoring potřeb této služby.

V současné době dům na půl cesty provozuje příspěvková organizace Jeslová a azylová zařízení. Cílovou skupinou této organizace jsou dívky. Dům je součástí azylového domu, což není zrovna vhodná kombinace.

Předpokladem je usnadnění vstupu do běžného života. Cílovou skupinou jsou chlapci i dívky ve věku 18-26 let a osamostatnění domu na půl cesty i pro dívky.

Tabulka 5. Udržení a rozvoj Domu na půl cesty v Českém Krumlově

Popis	<ul style="list-style-type: none">- Cílem je udržení fungování domu na půl cesty ve městě- Rozvíjení služeb zaměřené na podporu přechodu klientů do běžného života
Předpokládané dopady	<ul style="list-style-type: none">- Integrace uživatelů do společnosti- Prevence rizikového chování
Předpokládané počty klientů	<ul style="list-style-type: none">- 5-7 za rok
Předpokládaní realizátoři	<ul style="list-style-type: none">- Dům na půl cesty- Jiní poskytovatelé
Aktivity pro naplnění opatření	<ul style="list-style-type: none">- Zajištění programů na podporu integrace uživatelů do společnosti- Zajištění návazného bydlení pro uživatele DPC
Výsledky opatření	<ul style="list-style-type: none">- Získání dotace ve výši 3.187.788 Kč- Zajištění provozu sociální služby v celkové kapacitě 7 lůžek

Zdroj: 2 Komunitní plán sociálních služeb, 2011, vlastní zpracování

Tabulka 5. znázorňuje udržení a rozvoj Domu na půl cesty v Českém Krumlově.

Cílem je udržení fungování domu na půl cesty ve městě a rozvíjení jeho služby, která jsou zaměřená na podporu přechodu klientů do běžného života (pracovní návyky a integrace klientů na trh práce, zajištění návazného bydlení atd.).

Předpokládanými dopady jsou integrace uživatelů do společnosti a prevence rizikového chování. Předpokládané počty klientů jsou 5-7 klientů za rok.

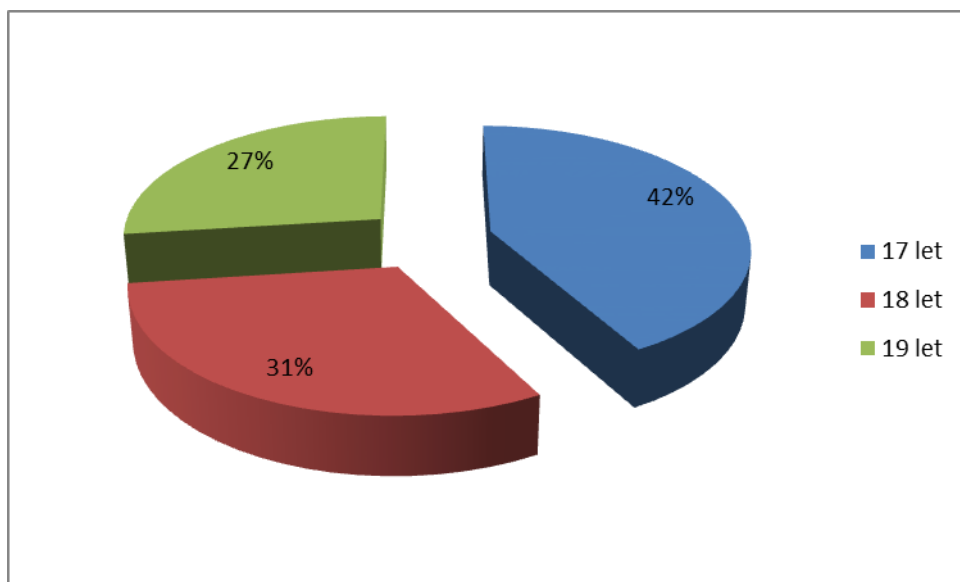
V domově jsou zajištěny programy na podporu integrace uživatelů do společnosti a také je tam zajištěno návazné bydlení pro uživatele domu na půl cesty.

Město Český Krumlov získalo dotaci z individuálního projektu ve výši 3.187.788 Kč a tím zajistí během doby plnění veřejné zakázky (od 1. 4. 2009 do 30. 6. 2012) provoz sociální služby v celkové kapacitě 7 lůžek.

4.2 Výsledky rozhovorů s respondenty

V této kapitole uvádím výsledky svého výzkumu, které jsem prováděla s 26 respondenty. Tyto výsledky jsou znázorněny v níže uvedených grafech.

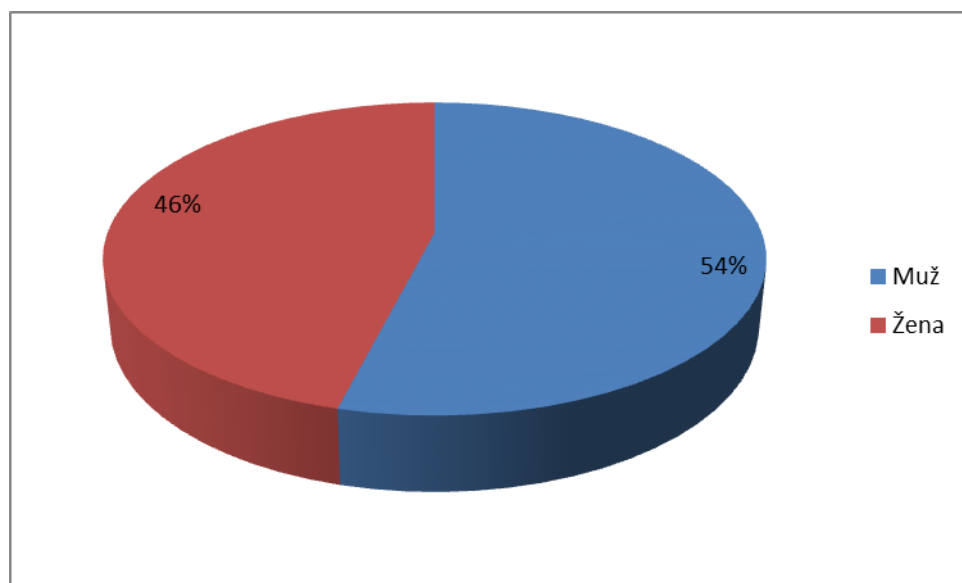
Graf 1: Věk respondentů (v %)

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100 % (26 respondentů) bylo 42% (11) ve věkové kategorii 17 let, 31% (8) ve věkové kategorii 18 let a 27% (7) ve věkové kategorii 19 let.

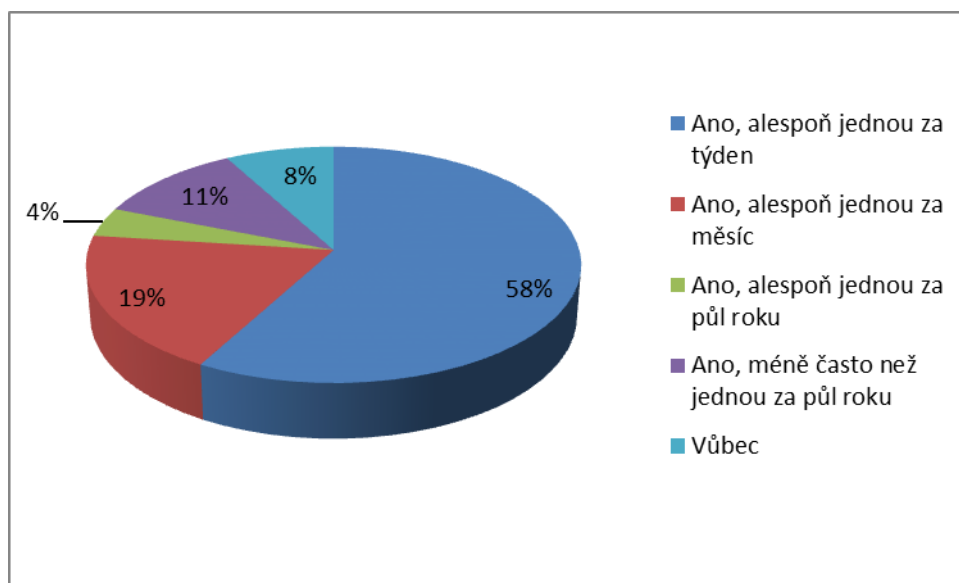
Graf 2: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) bylo 54% (14) pohlaví muž a 46% (12) pohlaví žena.

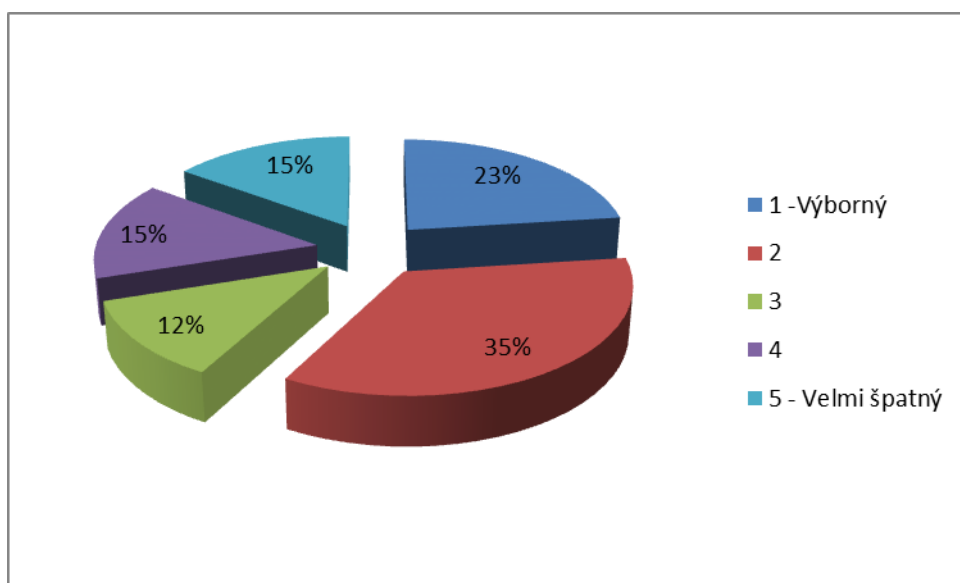
Graf 3: Kontakt s nejbližší rodinou

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) bylo v osobním či písemném kontaktu s nejbližší rodinou alespoň jednou za týden 58% (15), alespoň jednou za měsíc 19% (5), alespoň jednou za půl roku 4% (1), méně často než jednou za půl roku 11% (3) a 8 % (2) nejsou v kontaktu s rodinou vůbec.

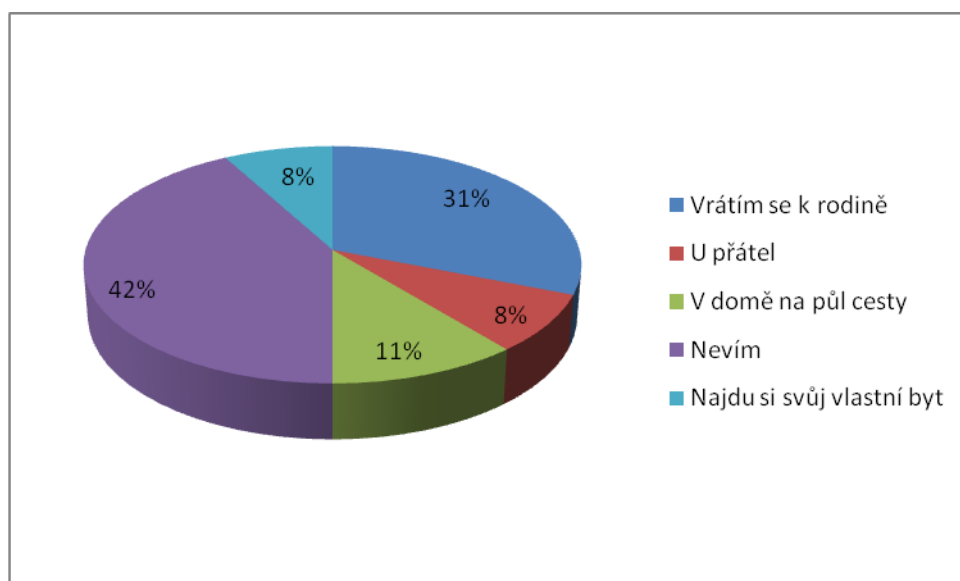
Graf 4: Vztahy s rodinou

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) hodnotí své vztahy se svojí rodinou na stupnici 1-5 tak, že 23% (6) mají vztahy na stupnici 1- výborné, 35% (9) mají vztahy na stupnici 2, 12% (3) mají vztahy na stupnici 3, 15% (4) mají vztahy na stupnici 4 a 15% (4) mají vztahy na stupnici číslo 5 velmi špatné. Průměr je 2,6 a medián 2.

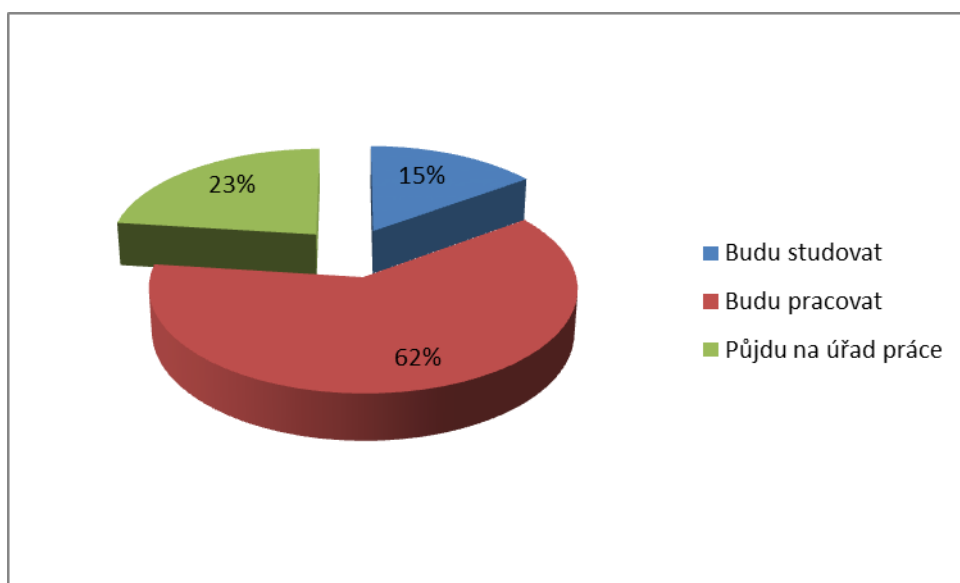
Graf 5: Představa bydlení po odchodu z dětského domova

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) odpovědělo, že po odchodu z dětského domova se 31% (8) vrátí k rodině, 8% (2) bude bydlet u přátel, 11% (3) budou bydlet v domě na půl cesty, 42% (11) nemá představu, kde bude po odchodu z dětského domova bydlet a 8% (2) si najde svůj vlastní byt.

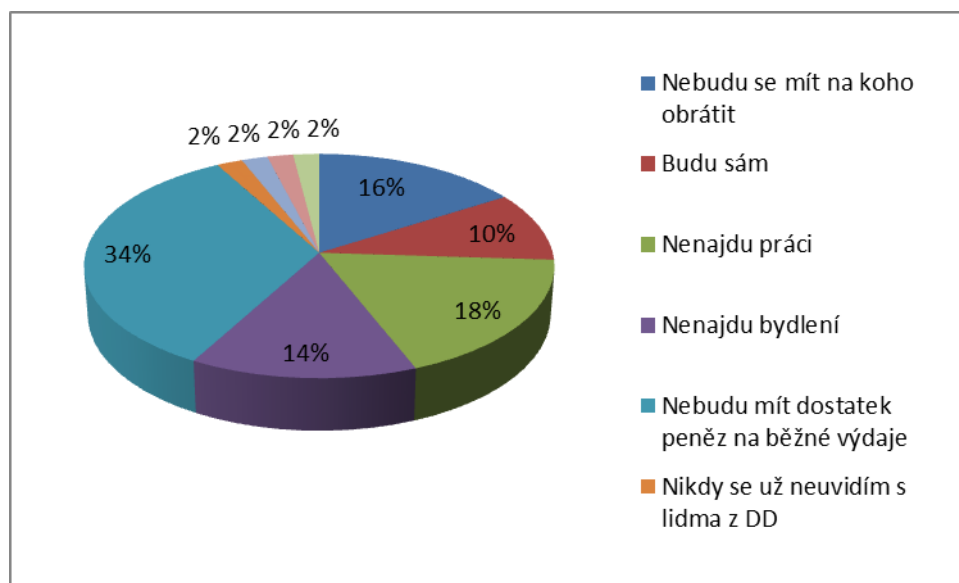
Graf 6: Vzdělání po střední škole nebo učilišti

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) bude po dodělení střední školy nebo učiliště 15% (4) studovat, 62% (16) bude pracovat a 23% (6) půjde na úřad práce.

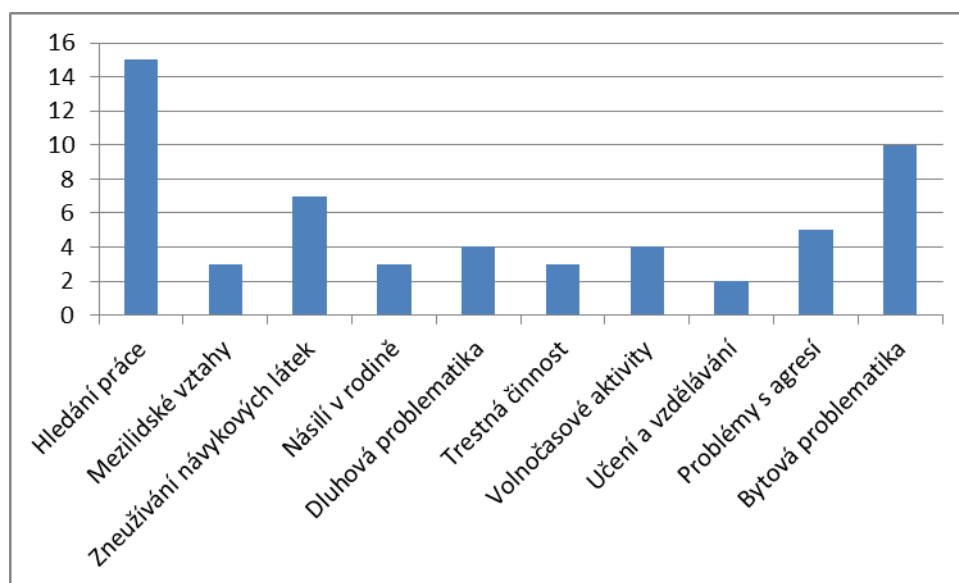
Graf 7: Strach po opuštění dětského domova

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (50) odpovědí na otázku, z čeho mají největší strach, až opustí dětský domov, uvedlo 16% (8), že se nebudou mít na koho obrátit, 10% (5), že budou sami, 18% (9) nenajdou práci, 14% (7) nenajdou bydlení, 34% (17) nebudou mít dostatek peněz na běžné výdaje (nájem, poplatky, jídlo), 2% (1), že se už nikdy nevidí s lidmi z Dětského domova, 2% (1), že zapadne do nějaké špatné party, 2% (1), že nebude mít nikoho, kdo by ho měl rád a 2% (1) uvedlo, že se nebude o mě nikdo starat.

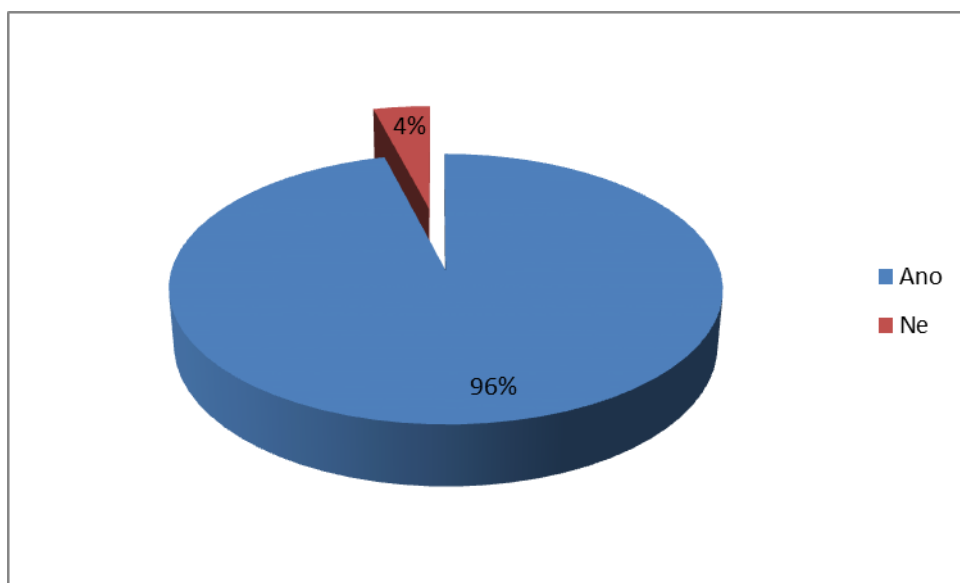
Graf 8: Oblasti pomoci po propuštění z dětské domova

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu (26 respondentů) uvedlo 15 respondentů, že budou po propuštění z dětského domova potřebovat pomoc s hledáním práce (80% spolupráce s ÚP a 20% orientace v zákoně), 3 respondenti s mezilidskými vztahy (67% partnerské vztahy, 33% rodinné vztahy), 7 respondentů se zneužíváním návykových látek (43% alkohol, 57% drogy), 3 respondenti s násilím v rodině (33% psychické, 67% fyzické), 4 respondenti s dluhovou problematikou (75% nevystačí si s výplatou, 25% nechá si poradit, kdo tomu rozumí), 3 respondenti s trestnou činností (100% krádeže), 4 respondenti s volnočasovými aktivitami (25% najít si fotbalový oddíl, 75% neví, co s volným časem), 2 respondenti s učením a vzděláváním (50% obavy, že se nedostanou na školu, 50% poradit, jak se nejlépe vzdělávat), 5 respondentů s problémy s agresí (20% se bojí extremistů, 80% bojí se, že se neovládnu) a 10 respondentů uvedlo s bytovou problematikou (70% finanční dostupnost, 30% neví, kde bydlet).

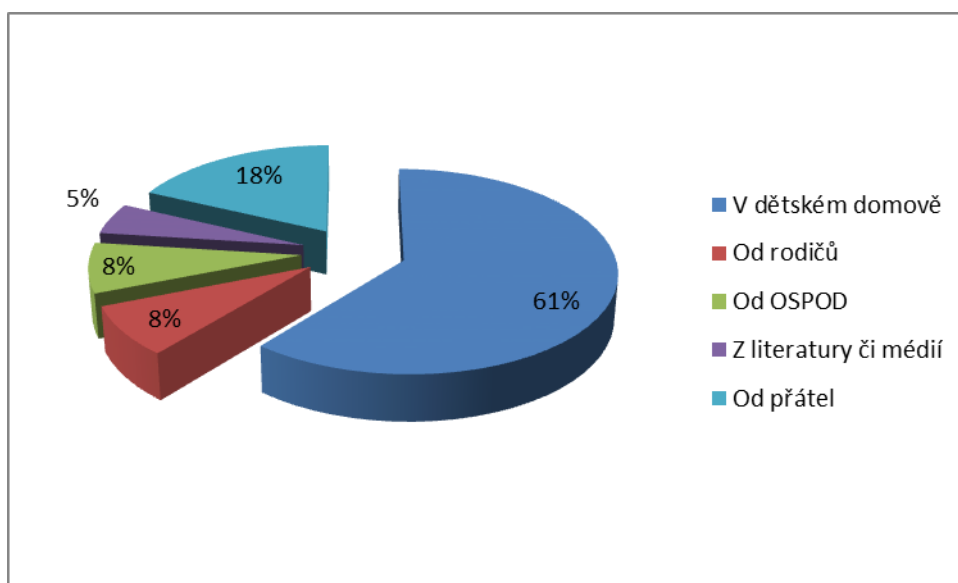
Graf 9: Znalost domu na pól cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) odpovědělo, že o domu na pól cesty slyšelo 96% (25). A 4% (1) o domu na pól cesty neslyšelo.

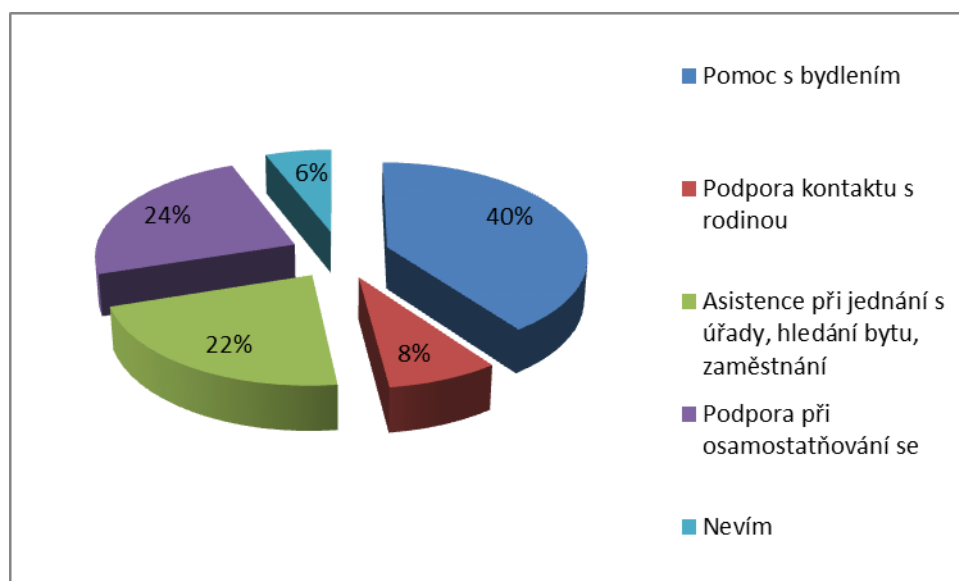
Graf 10: Kde nebo od koho respondenti slyšeli o domu na půl cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (39) odpovědí na otázku, kde slyšeli o domech na půl cesty, uvedlo 61% (24) v dětských domovech, 8% (3) od rodičů, 8% (3) od OSPOD, 5% (2) z literatury či médií a 18% (7) od přátel.

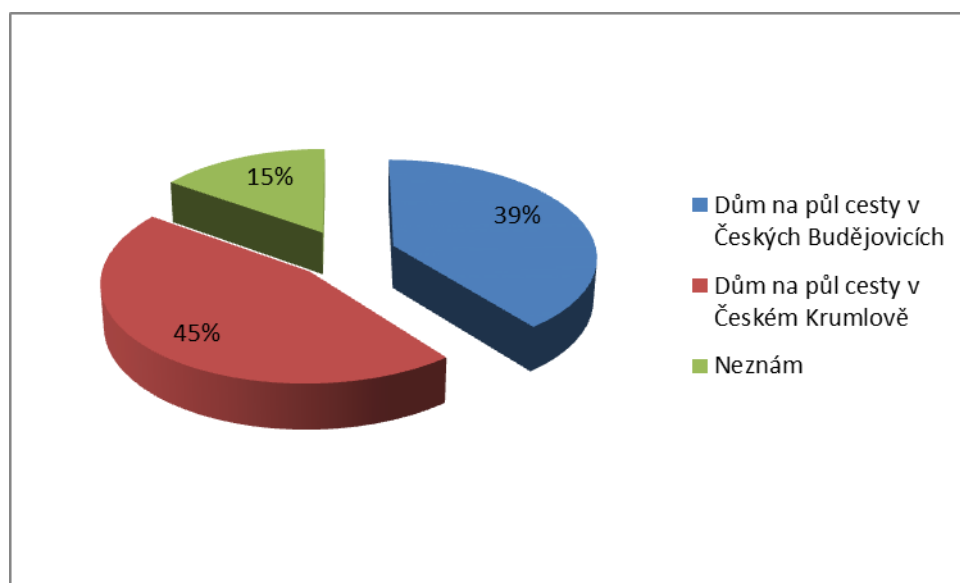
Graf 11: Služby domu na půl cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (50) odpovědí na otázku, jaké služby očekávají od domu na půl cesty, uvedlo 40% (20) pomoc s bydlením, 8% (4) podpora kontaktu s rodinou, 22% (11) asistence při jednání s úřady, hledání bytu, zaměstnání, 24% (12) při osamostatňování se a 6% (3) uvedli, že neví.

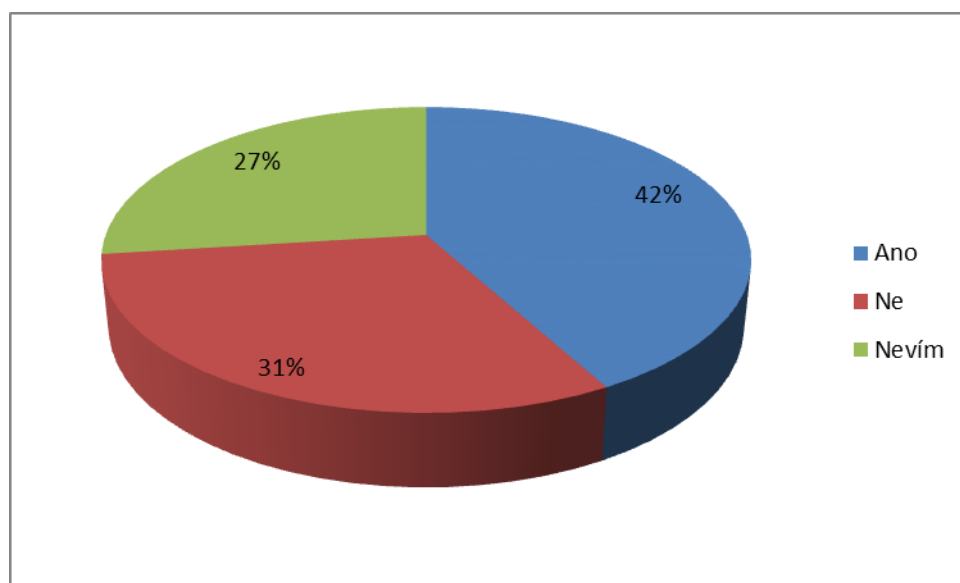
Graf 12: Znalost některých domů na půl cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) odpovědělo 39% (10), že zná Dům na půl cesty v Českých Budějovicích, 46% (12) Dům na půl cesty v Českém Krumlově a 15% (4) nezná žádný dům na půl cesty.

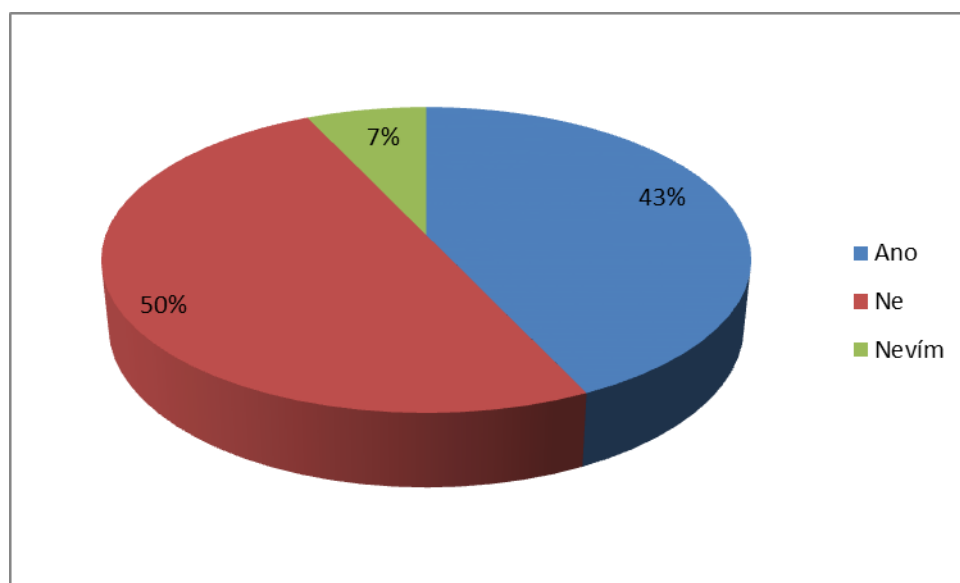
Graf 13: Dočasné bydlení v domě na půl cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (26 respondentů) odpovědělo 42% (11), že by chtěli dočasně bydlet v domě na půl cesty, 31% (8) uvedlo, že by nechtěli bydlet v domě na půl cesty a 27% (7) uvedlo, že neví.

Graf 14: Zájem chlapců o službu dům na půl cesty

Zdroj: vlastní výzkum

Ze 100% (14 chlapců) uvedlo 43% (6 chlapců), že by chtělo dočasně bydlet v domě na půl cesty, 50% (7 respondentů) uvedlo, že nemá zájem a 7% (1 chlapec) uvedl, že neví.

5 DISKUZE

Ve své bakalářské práci jsem se snažila o nastínění problematiky potřeby sociální služby Dům na půl cesty v Českých Budějovicích. Cílem výzkumu bylo provedení monitoringu a následné prognózy vývoje sociální služby domu na půl cesty v regionu České Budějovice.

Jak jsem již v teorii uvedla, uživatelé domu na půl cesty jsou mladí lidé, kteří odcházejí po dosažení zletilosti z ústavních zařízení, pěstounských rodin, výkonu trestu odnětí svobody atd. Všichni mají něco společného, v mnoha případech se nemají na koho obrátit a o co se opřít (Brunnerová, 2006). Tento fakt mi potvrdil i provedený výzkum. Jak uvádím v grafu 5 (viz kapitola 4 Výsledky), který poukazuje na problematiku bydlení po odchodu z dětského domova. Nejvíce dotazovaných (42%) odpovědělo, že neví, kde budou po odchodu bydlet. 11% (3 respondenti) by chtěli bydlet v domě na půl cesty a pouze 31% (8 respondentů) se chtějí vrátit domů. Z těchto informací vyplývá, že hlavním faktorem, proč uživatelé odcházejí do domů na půl cesty, je chybějící nebo nekvalitní rodinné zázemí. S tímto souhlasí i Matoušek, který uvádí: V domech na půl cesty se jedná o dočasné ubytování klientů, kteří odešli z ústavní péče, jsou bez rodinného zázemí a ocitli se v nepříjemné životní situaci (Matoušek, 2003).

Mladí lidé, odcházející z ústavní péče jsou často odkázáni sami na sebe. Nemají nikoho, kdo by jim v případě pomoci pomohl nebo poradil. Totéž uvádějí Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík a Benešová, kdy popisují, že se jedná především o mladé lidi, kteří jsou svým věkem blízcí hranici dospělosti. Po odchodu z ústavní péče se ocitnou ve složité životní situaci, která je pro ně velice obtížná a naléhavá a není v jejich silách, aby ji vyřešili za pomoci blízkých či rodiny. Život v rodině je pro ně nemožný (Matějček, Koluchová, Bubleová, Kovařík, Benešová, 2002). Tito lidé mají většinou nekvalitní zázemí.

Tento problém se mi potvrdil ve výzkumu, jak ukazují informace znázorněné v grafu 7 (viz kapitola 4 Výsledky), kde 16% respondentů uvedlo, že se nebude mít po odchodu z dětského domova na koho obrátit. Pro 34% respondentů je největší obavou nedostatek peněz na běžné výdaje a 18% se obává, že si nenajdou práci.

Klienti dětských domovů jsou v mnoha případech ohroženi negativními sociálními jevy, jako je např. bezdomovectví, drogová závislost, trestná činnost, násilí v rodině, problémy s agresí atd. Tyto problémy uvádí i Škoviera (Škoviera, 2007). Právě problém bezdomovectví řeší domy na půl cesty. Myslím si, že je dobré, že 96% dotazovaných zná nějaký dům na půl cesty a díky této znalosti by se dotazovaní mohli vyvarovat právě bezdomovectví. V grafu 8 (viz kapitola 4 Výsledky) můžeme vidět, v jakých oblastech si respondenti myslí, že budou potřebovat pomoc po propuštění z dětského domova. Nejvíce respondentů odpovědělo, že budou potřebovat pomoc s hledáním práce (15 respondentů) a s bytovou problematikou (10 respondentů). Tyto výsledky korespondují s tím, že domy na půl cesty u nás začaly vznikat po roce 1989 v souvislosti s hledáním práce a ubytováním mladých lidí, kteří opouštějí ústavní zařízení, jak píše Brunnerová (Brunnerová, 2006). Vzhledem k tomu, že nezaměstnanost vzrůstá, jak uvádí MPSV ve svých statistikách (MPSV 2012), tak i teď je tato služba ubytování a pomoci s hledáním práce podle mého názoru velice potřebná.

V rámci naplnění cílů bakalářské práce jsem se zabývala i službami, které domovy na půl cesty svým klientům poskytují. Především mě zajímalo, jestli poskytované služby odpovídají svým rozsahem potřebám uživatelů.

Vyhláška č. 505/2006 Sb. jako služby které domovy na půl cesty poskytují, uvádí: poskytování ubytování, vytvoření kontaktu se společenským prostředím (podpora při sociálním začleňování a pomoc při oživení kontaktu s rodinou), sociálně terapeutické akce (činnosti, které vedou k rozvoji nebo upevnění osobních a sociálních schopností rozvíjející začleňování osob), pomoc při prosazování práv, oprávněných zájmů a při zařizování osobních záležitostí (Vyhláška č. 505/2006 Sb.). V grafu 11 (viz kapitola 4 Výsledky) můžeme vidět, jaké služby očekávají respondenti od domu na půl cesty. 40% (20 respondentů) uvedlo, že očekávají pomoc s bydlením, 8% (4 respondenti) očekává podporu kontaktu s rodinou, 22% (11 respondentů) by upřednostnilo asistenci při jednání s úřady, hledání bytu či zaměstnání. Podpora při osamostatňování se je důležitá pro 24% (12 respondentů) a 6% (3 respondenti) neví. Služby uvedené v teoretické části odpovídají službám, které respondenti očekávají. Nejvíce respondentů uvedlo, že očekávají pomoc s bydlením.

Myslím si, že to je ten nejpodstatnější důvod, proč klienti tuto službu využívají vzhledem k nastávající situaci ohledně vzrůstající nezaměstnanosti. (viz kapitola 1). Pokud se někdo nemá na koho obrátit, nemá vlastní rodinu, přátele, tak je důležité, že zde tato možnost existuje. Jak uvádí Brunnerová, domy na půl cesty jsou jako jedna z alternativ, kde si může mladý člověk, který odchází z dětského domova najít vhodné zázemí pro svůj start do nového života (Brunnerová, 2006).

Dále jsem se ve své práci zabývala analýzou potřeb potencionálních uživatelů služby domu na půl cesty na zkoumaném území. Jak už jsem v teoretické části bakalářské práce uvedla, potřeba, je nutnost organismu něco získat, nebo něčeho se zbavit. Jedná se o stav organismu, který znamená porušení vnitřní rovnováhy (Hartl, Hartlová, 2004). Nakonečný popisuje potřeby, jako základní motivy, které vyjadřují nedostatky na úrovni fyzického i sociálního bytí člověka (Nakonečný, 2009).

Myslím si, že domy na půl cesty jsou v regionu České Budějovice potřebné. Vzhledem k odpovědím respondentů, kteří mají zájem dočasně bydlet v domě na půl cesty, to můžeme vidět v grafu 13 (viz kapitola 4 Výsledky). Dále také k odpovědím s pomocí při hledání práce a s možností pomoci v oblasti rizikového chování, které respondenti připouštějí, jak uvádí graf 8 (viz kapitola 4 Výsledky). S těmito výsledky koresponduje i to, co uvádí Kovařík: Mladí lidé se po odchodu z dětských domovů setkávají s mnoha problémy. Nejsou sociálně připraveni, nemají trvalé zázemí a chybí jim sociální jistota. Velké problémy jim dělá najít si pracovní místo a potom si ho udržet (Kovařík a kol., 2004).

Při psaní své práce jsem narazila na problém, týkající se kapacity Domu na půl cesty v Českých Budějovicích. Konkrétně toho, že do domu na půl cesty nejsou přijímáni chlapci, ale pouze dívky. V tomto vidím velký problém, jelikož se v mém výzkumu našli chlapci, kteří by dům na půl cesty rádi využili, ale tuto možnost nemají. V grafu č. 14 (viz kapitola 4 Výsledky) je vidět, že ze 100% (14 chlapců) jich 43% (6 chlapců) uvedlo, že by chtěli dočasně bydlet v domě na půl cesty. Pro 50% (7 chlapců) není tato služba důležitá a 7% (1 chlapec) neví. V tomto grafu je jasně vidět, že o službu dům na půl cesty mají zájem i chlapci. Bylo by tedy dobré, aby tato služba byla zřízena i pro chlapce.

Momentálně jedinou možností, kterou chlapci mohou využít, je Dům na půl cesty v Českém Krumlově. Tento dům na půl cesty je určen pro dívky i chlapce. Jediný problém spočívá v tom, že jsou zde přijímáni pouze chlapci s trvalým pobytem v regionu Český Krumlov. (viz kapitola 1.4.4). V Českých Budějovicích se do budoucna plánuje rozšíření kapacity i pro chlapce, čímž by se mohla situace zlepšit (viz kapitola 4 Výsledky).

V rámci mé bakalářské práce jsem si stanovila hypotézu: Vybavení regionu České Budějovice sociální službou domu na půl cesty odpovídá potřebám potencionálních uživatelů služby. Vzhledem k tomu, že o službu Dům na půl cesty v Českých Budějovicích mají zájem i chlapci a tato služba tam chybí, tak se mi tato hypotéza nepotvrdila. Můžeme to vidět v grafu 14 (viz kapitola 4 Výsledky), kde ze 14 chlapců má o tuto službu zájem 43% (6 chlapců). V Českém Krumlově služba dům na půl cesty pro chlapce sice je, ale přijímají tam pouze chlapce s bydlištěm v okrese Český Krumlov. Takže tato služba nedosahuje na všechny potencionální uživatele dětských domovů.

Jako velice pozitivní vidím, že tento problém se již řeší v rámci Akčního plánu 2012 rozvojového plánu sociálních služeb města České Budějovice 2008-2013.

Vzhledem k tomu, co jsem zjistila při výzkumu ke své bakalářské práci si myslím, že by bylo dobré zvýšit kapacitu v Domech na půl cesty jak v Českých Budějovicích, tak i v Českém Krumlově. V Českých Budějovicích by bylo přínosem zvětšit kapacitu alespoň na 4 lůžka a v Českém Krumlově alespoň na 10 lůžek. V grafu 13 můžeme vidět, že respondenti mají zájem o tuto službu (viz kapitola 4 Výsledky). Myslím si, že do budoucna bude neustále větší problém se sháněním zaměstnání a také s bydlením. Jelikož tyto dvě problematiky spolu úzce souvisejí, je nutné zvětšit i kapacitu domů na půl cesty.

6 ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou potřebnosti sociální služby dům na půl cesty v regionu České Budějovice. Dům na půl cesty je dočasné ubytování pro uživatele této služby, kteří odešli z ústavní výchovy, jsou bez rodinného zázemí a ocitli se v nepříjemné životní situaci. Uživatelé služby si za pobyt v zařízení platí, starají se o svou domácnost, chodí do práce nebo studují. Dům na půl cesty je jako jedna z možností, kde si může mladý člověk, který odchází např. z dětského domova najít vhodné zázemí pro svůj start do svého života.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo provedení monitoringu a následné prognózy vývoje sociální služby domu na půl cesty v regionu České Budějovice.

Myslím si, že cíle mé bakalářské práce byly naplněny, jelikož jsem provedla depistáž pomocí metody analýzy dokumentů – techniky sekundární analýzy dat a obsahové analýzy. A následně metodou dotazování - technikou rozhovoru.

V teoretické části se zabývám popisem rodiny, která je nepostradatelná pro každého jedince. Dále se zaměřuji na ústavní výchovu, její rizika a následky, náhradní výchovnou a rodinnou péči. Popisuji také dětské domovy a umístování dětí do dětského domova, přípravu na budoucí samostatný život a ukončení ústavní výchovy. Závěrem teorie představuji popis domu na půl cesty, Dům na půl cesty v Českém Krumlově a v Českých Budějovicích.

V praktické části shrnuji rozhovory s respondenty ve věku 17-19 let v dětských domovech. Zde jsem použila kvantitativní výzkum, metodu dotazování-technikou rozhovoru. A rovněž metodu analýza dokumentů – techniku sekundární analýzy dat a obsahové analýzy.

Výzkumem v praktické části mé práce jsem se snažila ukázat připravenost dětí na samostatný život po ukončení ústavní výchovy a přinést aktuální informace o kapacitách Domů na půl cesty v Českých Budějovicích a v Českém Krumlově. Z těchto informací vyplynul důležitý poznatek, že by bylo lepší, kdyby byla kapacita domů na půl cesty větší a že tato služba v Českých Budějovicích chybí pro chlapce.

Z výsledků mi vyplynulo, že služba dům na půl cesty v regionu České Budějovice je potřebná. Respondenti o tuto službu projevili zájem.

Ukončení ústavní výchovy není pro uživatele služeb jednoduchý proces. Ne zrovna málo uživatelů služeb nemá rodinné zázemí, kam by se mohli vrátit. Je pro ně tedy mnohem těžší začlenit se do běžného života.

Výzkum ukázal, že uživatelé služeb, kteří opouštějí dětský domov, mají podobné problémy. Pokud bych měla odpovědět na otázku, zda jsou řešením problémů ústavní výchovy domy na půl cesty, řekla bych, že jsou na nejlepší cestě tyto problémy řešit. Uživatelům služeb mohou výrazně pomoci v řešení bytové, pracovní i vztahové situací, ve které se nachází.

Z výsledků rozhovorů vyplynulo, že dotazovaní respondenti se po odchodu z dětského domova nejvíce obávají nedostatku peněz na běžné výdaje. Většina respondentů neví, kde bude po odchodu z dětského domova bydlet a nejvíce z dotazovaných bude potřebovat po opuštění z dětského domova pomoc s hledáním práce. Službu dům na půl cesty většina respondentů zná a nejčastěji o této službě slyšeli v dětském domově. Nejvíce z nich od domu na půl cesty očekává pomoc s bydlením a většina dotazovaných o tuto službu projevila dočasný zájem. V Českých Budějovicích je služba dům na půl cesty pouze pro dívky, pro chlapce tato služba není k dispozici. Z dotazovaných respondentů bylo 14 chlapců. O dočasné využití této služby projevilo zájem 6 chlapců (43%). Proto si myslím, že by se tato služba měla v Českých Budějovicích realizovat.

Díky psaní své bakalářské práce jsem měla možnost hlouběji poznat život uživatelů dětských domovů a seznámit se s jejich osudy. Na základě znalostí a zkušeností získaných v souvislosti s touto prací vnímám i já služby domu na půl cesty jako potřebné.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BRUNNEROVÁ, K. *Ústavní výchova dětí a její následky*. Praha, 2006. 44 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd.
2. BUBLEOVÁ, V., BENEŠOVÁ L. *Hledáme nové rodiče*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče. 2001. s. 24
3. ČESKÝ KRUMLOV, *Komunitní plán sociálních služeb*. [online]. 2012 [cit. 2012-18-05]. Dostupné z: <http://data.ckrumlov.cz/files/283-2011-01-27-komunitni-plan-socialnich-sluzeb-c-krumlov-aktualizace-2011.pdf>
4. *Dětský domov Boršov nad Vltavou*. [online]. 2012 [cit. 2012-06-03]. Dostupné z: <http://www.ddborsov.cz/o-nas>
5. *Dětský domov Žichovec*. [online]. 2012 [cit. 2012-06-03]. Dostupné z: <http://www.ddzichovec.cz/onas>
6. *Dům na půl cesty v Českých Budějovicích*. [online]. 2012 [cit. 2012-06-03]. Dostupné z: <http://www.jazcb.cz/index.php?nid=9038&lid=cs&oid=1873502>
7. *Dům na půl cesty v Českém Krumlově 1*. [online]. 2012 [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: <http://podnikatel.ckrumlov.info/docs/cz/kpr800.xml>
8. *Dům na půl cesty v Českém Krumlově 2*. [online]. 2012 [cit. 2012-18-05]. Dostupné z: <http://obcan.ckrumlov.info/docs/cz/dnpc.xml>
9. DUNOVSKÝ, J. a kol. *Sociální pediatrie*. 1.vyd. Praha:Grada, 1999, ISBN 80-7169-254-9
10. GABRIEL, Z., NOVÁK, T. *Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2008, ISBN 978 – 80 – 247 – 1788– 3.

11. HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, ISBN 978 – 80 – 247 – 1168 – 3.
12. KOHOUTEK, R. *Základy psychologie osobnosti*. 1.vyd. Brno: CERM, 2000, ISBN 80-7204-156-8
13. KOMISE PRO STRATEGICKÝ ROZVOJ MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Akční plán rozvojových služeb*. [online]. 2012 [cit. 2012-18-05]. Dostupné z: http://rpss.c-budejovice.cz/cz/archiv/rpss-2008-2013/Documents/AP%202012_FINAL_zve%C5%99ejn%C4%9Bn%C3%A4D.pdf
14. KOVAŘÍK, J. a kol. *Náhradní rodinná péče v praxi*. 1.vyd. Praha: Portál, 2004, ISBN 80 – 7178 – 957 – 7.
15. KOVAŘÍK, J., PAZLAROVÁ, H., BUBLEOVÁ, V. *Práva ohrožených a znevýhodněných dětí*. In: *Éthum: Bulletin pro sociální prevenci, pomoc a intervenci*. Praha: Éthum, 2003, 80 – 7178 – 957 – 7.
16. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1.vyd. Praha: Portál, 2008, ISBN 978 – 80 – 7367 – 383 – 3.
17. KRAUSOVÁ, L., NOVOTNÁ V. *Sociálně – právní ochrana dětí*. 1.vyd. Praha: ASPI, a. s., 2006, ISBN 80 – 7357 – 214 – 1.
18. LOKŠOVÁ, I. LOKŠA, J. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. 1.vyd. Praha: Portál, 1999, ISBN 80-7178-205-X
19. MÁDROVÁ, E. *Zkuste být dítětem*. 1.vyd. Praha: Portál, 1998, ISBN 80 – 7178 – 229 – 7.
20. MPSV, *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska*. [online]. 2012 [cit. 2012-22-07]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

21. MPSV, *Míra nezaměstnanosti*. [online]. 2012 [cit. 2012-22-07]. Dostupné z:
<http://www.mpsv.cz/cs/12151>
22. MŠMT ČR. *Rejstřík škol*. [online]. 2012 [cit. 2012-18-07]. Dostupné z:
<http://rejskol.msmt.cz/>
23. MATĚJČEK, Z. *Co děti nejvíc potřebují*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003, ISBN 80 – 7178 – 853 – 8.
24. MATĚJČEK, Z., KOLUCHOVÁ, J., BUBLEOVÁ, V., KOVAŘÍK, J., BENEŠOVÁ, L. *Osvojení a pěstounská péče*. 1.vyd. Praha: portál, 2002, ISBN 80 – 7178 – 637 – 3.
25. MATĚJČEK A KOL., Z. *Náhradní rodinná péče. Průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. 1.vyd. Praha: Portál, 1999, ISBN 80 – 7178 – 304 – 8.
26. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1.vyd. Praha: portál, 2003, ISBN 80 – 7178 – 549 – 0.
27. NAKONEČNÝ, M. *Základy psychologie*. 1.vyd. Praha: Academia, 1998, ISBN 80-200-1290-7
28. NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. 1.vyd. Praha: Academia, 2009, ISBN 978-80-200-1680-5
29. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4.vyd. Praha: portál, 2003, ISBN 80 – 7178 – 772 – 8.
30. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, ISBN 978 – 80 – 247 – 3006 – 6.

31. *Seznam dětských domovů*. [online]. 2012 [cit. 2012-06-03]. Dostupné z: <http://www.firmy.cz/Instituce-a-urady/Vzdelavaci-institute/Detske-domovy?extendedFilter=®ionsSelected=CZ031®ionQueue=CZ031%2C&send=1&q>
32. STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE. *Průvodce náhradní rodinou*. 4.vyd. Praha: Spolu dětem, 2010.
33. ŠKOVIERA, A. *Dilemata náhradní výchovy*. 1.vyd. Praha: Portál, 2007, ISBN 978 – 80 – 7367 – 318 – 5.
34. Vyhláška č. 505/2006 Sb., v platném znění
35. Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění
36. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění

8 KLÍČOVÁ SLOVA

- Dětský domov
- Dům na půl cesty
- Potřeby
- Rodina
- Ústavní výchova

9 PŘÍLOHY

Příloha 1: Rozhovor (metoda dotazování)

Příloha 1: Rozhovor (metoda dotazování)

1 Kolik je vám let?

17 let

18 let

19 let

2 Vaše pohlaví?

muž

žena

3 Jste v osobním či písemném kontaktu s nejbližší rodinou (matka, otec, sourozenci, prarodiče)?

ano, alespoň jednou za týden

ano, alespoň jednou za měsíc

ano, alespoň jednou za půl roku

ano, méně často než jednou za půl roku

vůbec

4 Jak hodnotíte Vaše vztahy se svojí rodinou na stupnici 1-5?

1- výborný

2

3

4

5- velmi špatný

5 Máte představu, kde budete po odchodu z dětského domova bydlet?

vrátím se k rodině

u přátel

v domě na půl cesty

nevím

jinde-kde?

6 Víte, co budete dělat, až doděláte střední školu nebo učiliště?

- budu studovat
- budu pracovat
- půjdu na Úřad práce
- jiná možnost (uved'te jaká)

7 Z čeho máte největší strach, až opustíte dětský domov? (možné zaškrtnout více odpovědí)

- nebudu se mít na koho obrátit
- budu sám
- nenajdu práci
- nenajdu bydlení
- nebudu mít dostatek peněz na běžné výdaje (nájem, poplatky, jídlo, atd.)
- jiné:

8 V jakých oblastech si myslíte, že byste mohli po propuštění z dětského domova potřebovat pomoc/podporu?

- s hledáním práce (job agentury, spolupráce s ÚP, orientace v zákoně)

Konkrétně:

- s mezilidskými vztahy (např. rodinné, partnerské, kamarádské, sousedské)

Konkrétně:

- s násilím v rodině (např. fyzické psychické, týrání)

Konkrétně:

- se zneužíváním návykových látek (alkohol, drogy)

Konkrétně:

- s dluhovou problematikou

Konkrétně:

s trestnou činností (krádeže, poškozování majetku)

Konkrétně:

s šikanou (např. ve škole, v partě, na internetu)

Konkrétně:

s volnočasovými aktivitami

Konkrétně:

s učením a vzděláváním (např. práva a povinnosti ve vzdělávacím procesu)

Konkrétně:

s problémy s agresí

Konkrétně:

s bytovou problematikou (např. finanční dostupnost bydlení, bezbariérovost bydlení)

Konkrétně:

9 Slyšeli jste někdy o domu na půl cesty? (v případě že ne, pokračujte otázkou číslo 12)

ano

ne

10 Kde jste slyšeli o domech na půl cesty? (navazuje na předcházející otázku)-
(možno zaškrtnout více odpovědí)

v dětském domově

od rodičů

od OSPOD (Orgán sociálně právní ochrany dětí)

z literatury či médií

od přátel

jinde (popřípadě kde)

11 Jaké služby očekáváte od domu na půl cesty? (možné zaškrtnout více odpovědí)

- pomoc s bydlením
- podpora kontaktu s rodinou
- asistence při jednání s úřady, hledání bytu, zaměstnání
- podpora při osamotňování se
- jiné-popřípadě jaké?
- nevím

12 Znáte nějaký dům na půl cesty?

- Dům na půl cesty v Českých Budějovicích
- Dům na půl cesty v Českém Krumlově
- jiné-popřípadě jaké?
- neznám

13 Pokud ano, chtěl (a) byste tam dočasně bydlet?

- ano
- ne
- nevím